

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำเภา

อนุรักษ์ ฟื้นฟู ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
ส่งต่อองค์ความรู้ สู่ลูกหลานในชุมชน

นางสาวสุรียรัตน์ ชัยมี

หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำนำ

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลท้ายสำเภา ฉบับนี้ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายสำเภา ซึ่งมีหน้าที่หนึ่งในการส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้รวบรวมข้อมูลด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลท้ายสำเภา จัดทำเป็นฐานข้อมูลซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งที่จะสามารถส่งต่อองค์ความรู้จากชุมชนสู่ลูกหลานในชุมชน และยังเป็นการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติให้คงอยู่สืบไป

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลท้ายสำเภา ผู้จัดทำได้จัดทำเนื้อหาออกเป็น ๕ บท และได้รวบรวมข้อมูลด้านศาสนา ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ออกเป็น ๘ ด้าน ประกอบด้วย ด้านเกษตรกรรม ด้านหัตถกรรมด้านอุตสาหกรรม ด้านแพทย์ไทย ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านศิลปกรรม ด้านภาษาและวรรณกรรม และด้านอื่น ๆ เช่น ความเชื่อ อาหาร พิธีกรรม เป็นต้น

ขอขอบคุณชุมชน สถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ชุมชน เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้ให้การสนับสนุนข้อมูล ตลอดจนผู้ที่ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล จนทำให้การจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเสร็จเรียบร้อยด้วยดี และขอขอบคุณหน่วยงานต้นสังกัดที่ให้การสนับสนุนในการเผยแพร่เอกสารสู่สถานศึกษาในเขตพื้นที่ตำบลท้ายสำเภา ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ขอขอบคุณในความร่วมมือของทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

สุรินทร์ ชัยมี

หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

พฤษภาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ที่มาและความสำคัญ	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๒
๑.๓ เป้าหมาย	๒
บทที่ ๒ แนวคิดเกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓
๒.๑ ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓
๒.๒ ศาสนา	๖
๒.๓ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี	๑๐
๒.๔ ภูมิปัญญา	๑๙
๒.๕ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี (จังหวัดนครศรีธรรมราช)	๒๕
บทที่ ๓ แนวทางและขั้นตอนการส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔๙
๓.๑ แนวทางการส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔๙
๓.๒ ปรัชญาการดำเนินการ	๔๙
๓.๓ หลักการทำงานและการวางแผน	๕๐
๓.๔ ขั้นตอนการปฏิบัติ	๕๐
๓.๕ แนวทางการจัดโครงการ/กิจกรรม	๕๑
บทที่ ๔ ฐานข้อมูลศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลท้ายสำเภา	๕๔
๔.๑ ด้านศาสนา	๕๖
๔.๒ ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี	๖๙
๔.๓ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	๗๗
บทที่ ๕ แนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ให้เกิดประโยชน์	๑๒๓
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
- แบบสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลท้ายสำเภา	

บทที่ ๔
ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท้ายสำเภา ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้จำแนกข้อมูลออกเป็น ๓ ด้าน ประกอบด้วย

๑. ด้านศาสนา

- ๑.๑ วัดราษฎร์เจริญวราราม
- ๑.๒ วัดท้ายสำเภา
- ๑.๓ วัดพรหมทอง
- ๑.๔ วัดเชิงแตระ
- ๑.๕ วัดป่าตอ

๒. ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี

- ๒.๑ ทำบุญให้ทานไฟ (มกราคม)
- ๒.๒ วันมาฆบูชา (แ่ผ้าขึ้นธาตุ)
- ๒.๓ ประเพณีสงกรานต์
- ๒.๔ วันวิสาขบูชา (กวนข้าวทิพย์)
- ๒.๕ วันเข้าพรรษา
- ๒.๖ ประเพณีสารทเดือนสิบ (แ่หมรับ)
- ๒.๗ ประเพณีลากพระ
- ๒.๘ ประเพณีลอยกระทง

๓. ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นจำแนกตามที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อดำเนินการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ดังนี้

๑. ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกสิกรรม การปศุสัตว์ การประมง การป่าไม้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา เป็นต้น

๒. ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่าย โดยไม่ใช่เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน,งานแกะหนังตะลุง,งานทอผ้าด้วยมือ, งานเย็บปักถักร้อย,การทำหัวโขน เป็นต้น

๓. ด้านอุตสาหกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต โดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของเป็นจำนวนมากเพื่อการค้า และรวมถึงงานด้านการบริการ เช่นการทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ/เตียง/ตู้) การแปรรูปสิ่งต่างๆ จากยางพารา เป็นต้น

๔. ด้านแพทย์ไทย คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย (การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร), การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค, การผดุงครรภ์พื้นบ้าน โดยหมอตำแยของชาวไทยมุสลิม (โต๊ะบีแด) เป็นต้น

๕. **ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า, การสืบชะตาแม่น้ำ, การทำแนวปะการังเทียม, การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น

๖. **ด้านศิลปกรรม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม, ประติมากรรม, นาฏศิลป์, ดนตรี, ทัศนศิลป์, คีตศิลป์, การละเล่นพื้นบ้านและกานนันทนาการ เช่น การขับร้องเพลงอีแซว, ลำตัด, ลิเก, หมอลำ, โนรา, เป็นต้น

๗. **ด้านภาษาและวรรณกรรม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียน เช่น ภาษาโบราณ, ภาษาถิ่น, หนังสือ, ตำรา, ตำรับอาหาร, งานประพันธ์/บทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง, เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทเพลงต่างๆ เป็นต้น

๘. **ด้านอื่นๆ** เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารไทย อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

ฐานข้อมูลด้านศาสนา

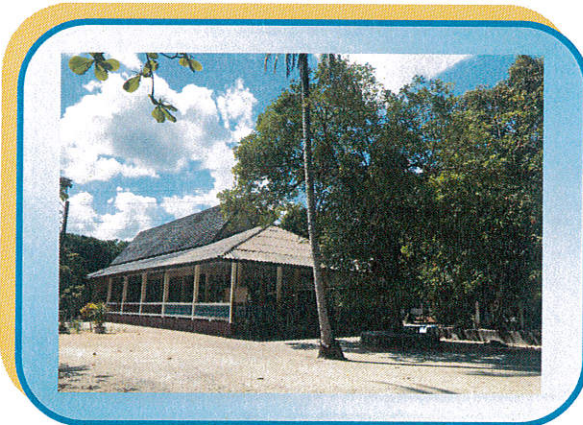
๑. วัดราษฎร์เจริญวราราม (วัดป่ายาง)

สำหรับประวัติของวัดราษฎร์เจริญวรารามหรือวัดป่ายางนั้นมีหลักฐานในบันทึกร้อยเรื่องเมืองนคร จาก ๑๙ อำเภอ เมื่อ ร.ศ.๑๑๖ เป็น ๒๑ อำเภอ ๒ กิ่งอำเภอในวันนี้ ตอนที่ ๓ ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้กล่าวไว้ว่า อำเภอพระพรหม เคยมีตำนานปรากฏในกาลปนาที่ดิน วัดท่าช้าง สำหรับคณะลังการามในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีบรรดาญาติเหล่ากอของหมอช่างสี่คน คือ หมอไซ หมอแก้ว หมอศรี และหมอจัน พรรคพวกของพระท้าวราช มีกำลังมั่งคั่ง คิดเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา จึงร่วมกันสร้างอารามขึ้นมา ๙ อาราม หนึ่งในนั้นคือ วัดหม้าย อยู่ในท้องที่บ้านทุ่งมาย ตำบลท้ายสำเภาหรือวัดป่ายางในปัจจุบัน ซึ่งอารามทั้ง ๙ นี้ขึ้นอยู่กับสมเด็จพระเจ้าโพธิสมภารผู้เป็นอธิการวัดท่าช้างอารามหลวงคณะลังการามในสมัยนั้น การต่อมาได้มีชาวบ้านเข้ามาถางป่าบริเวณที่ตั้งของวัดก็ได้พบเจอกับวัดร้าง บ่อน้ำมนต์ ฐานโบสถ์มีแต่เสาไม่มีหลังคา มีพระรูปศิลาทรายแดงประดิษฐานอยู่ คือ สมภารทอง ชาวบ้านได้ร่วมใจกันทำความสะอาดบูรณะวัดขึ้นมาใหม่ หลังจากปรับปรุงวัดก็ได้มีเจ้าอาวาสรูปแรก คือ พระอาจารย์คล้าย หรือพ่อท่านคล้ายแต่ตอนนั้นไม่มีใครรู้จักชื่อเดิมของวัดนี้ พ่อท่านคล้ายจึงได้ตั้งชื่อวัดขึ้นมาใหม่ คือ วัดราษฎร์เจริญวราราม แต่ชาวบ้านนิยมเรียกตามชื่อบ้านว่า วัดป่ายาง พ่อท่านคล้ายท่านเป็นพระผู้มีความรู้จึงเปิดโรงเรียนสอนหนังสือขึ้นในวัด มีลูกศิษย์รุ่นแรกคือ ครูสัง ครูคล้าย ครูกลม และครูหลัด ซึ่งนับได้ว่าเป็นโรงเรียนแห่งแรกในอำเภอพระพรหม ซึ่งวัดอื่น ๆ ยังไม่มีการสอนหนังสือในตอนนั้น พ่อท่านคล้ายได้ทำการบูรณะวัด โดยให้นายคลิ่งเข้ามาสร้างพระพุทธรูปองค์หนึ่ง ตั้งหันหน้าไปทางทิศตะวันตก ซึ่งเป็นพระพุทธรูปองค์ที่ ๒ ของวัด และปั้นรูปวัว ๒ ตัว หันหน้าเข้าหากัน แต่เนื่องจากพระพุทธรูปองค์แรกเป็นหินแดง เลยได้นำพระพุทธรูปองค์แรกมาวางไว้บนตัก ส่วนโบสถ์ใช้สังกะสีมาุงเป็นหลังคา หลังจากนั้นพ่อท่านคล้ายได้สิ้นบุญได้มีเจ้าอาวาสคือ พ่อท่านพัน พ่อท่านแบน พ่อท่านศร พ่อท่านเอียด พ่อท่านนาค ซึ่งพ่อท่านนาคเป็นคนถิ่นเดิมบ้านทุ่งหม่อมมายได้บวชเรียนและได้เป็นเจ้าอาวาส ในปี พ.ศ.๒๔๘๔ ขณะที่ท่านยังเป็นเจ้าอาวาส ได้มีลมพายุพัดเข้ามาในหมู่บ้านทำให้โบสถ์และพระพุทธรูปได้รับความเสียหายอย่างมากเหลือแต่เศียร ชาวบ้านจึงอันเชิญพระพุทธรูป "พระลากทรงเครื่อง" ไปประดิษฐานไว้ที่ตำบลท้ายสำเภา

ในปี พ.ศ.๒๕๑๓ วัดได้รับการบูรณะโดยมีเจ้าอาวาสคือ พ่อท่านรุ่ง ได้นำพระพุทธรูปองค์แรกที่เป็นหินทรายแดง นำเอาเศียรพระที่หักจากวาทภัยมาหล่อต่อเศียรปั้นปูนหล่อโบกทับขึ้นมาเป็นพระพุทธรูปองค์ใหม่

บ่อน้ำมนต์ศักดิ์สิทธิ์

สำหรับบ่อน้ำมนต์พบเจอมาพร้อมกับการพบวัด เมื่อก่อนเป็นบ่อดินขุดอยู่หน้าโบสถ์เก่า ต่อมามีการบูรณะเป็นอิฐมอญก่อขึ้นมาเป็นสี่เหลี่ยมล้อมรอบไม่มีการฉาบปูนใด ๆ ชาวบ้านมีความเชื่อว่าหากเจ็บป่วยไข้เล็กน้อย ให้นำบ่อน้ำมนต์ดื่มจะคลายจากอาการป่วยไข้ และได้นับถือสืบทอดกันมาเป็นประเพณี น้ำในบ่อน้ำมนต์เป็นน้ำใส ไม่มีแก๊ส มีน้ำตลอดทั้งปี ปัจจุบันชาวบ้านยังมีความเชื่อศรัทธาในบ่อน้ำมนต์

๒. วัดท้ายสำเภา

พระลากทรงเครื่อง	ลือเลื่องกรรมฐาน
อุทยานการศึกษา	ศูนย์รวมของคนดี
ภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย	ประเพณีกวนข้าวทิพย์

ประวัติ

วัดท้ายสำเภา เป็นวัดฝ่ายมหานิกาย มีเนื้อที่ ๒๙ ไร่ ๒ งาน ๑๐ ตารางวา โฉนดที่ดินเลขที่ ๒๐๐๗๙ ก่อตั้งวัดปีพุทธศักราช ๒๒๔๘ ตั้งวัดพุทธศักราช ๒๔๓๕ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๙๔ เขตกว้าง ๒๐ เมตร ยาว ๓๔ เมตร

สิ่งก่อสร้างและปูชนียวัตถุ

- อุโบสถ กว้าง ๖.๑๕ เมตร ยาว ๑๕.๑๕ เมตร คอนกรีตเสริมเหล็ก สร้างเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๔
- ศาลาโรงธรรม เป็นศาลาทรงไทยแบบท้องถิ่นกว้าง ๑๗ เมตร ยาว ๓๗ เมตร สร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๘

พระพุทธรูปสำคัญ

พระพุทธรุเศรษฐีศรีสุวรรณ (พระลาก) พระพุทธรูปยืนทรงเครื่องใหญ่ ศิลปะอยุธยา สกุลช่าง นครศรีธรรมราช

พระพุทธรุมนีศรีธรรมราชา(พระลาก) พระพุทธรูปยืนทรงเครื่องเล็ก ศิลปะอยุธยา สกุลช่าง นครศรีธรรมราช

พระพุทธรุอุดรภาสประสิทธิ์มงคล (พระลาก) พระพุทธรูปยืนทรงเครื่องศิลปะรัตนโกสินทร์

พระพุทธรุมาตาอุดรภาสสมจิตร (พระลาก) พระพุทธรูปยืนปางเปิดโลก ทรงเครื่องศิลปะ รัตนโกสินทร์

พระพุทธรุมงคลอุดมไพศาล

พระพุทธรูปปางมารวิชัย พระประธานอุทยานธรรมเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษามหาราช

ทำเนียบเจ้าอาวาส

มีเจ้าอาวาสมาแล้วทุกรูปยังไม่มีหลักฐานแน่ชัด อนุมานว่าคงเป็นสมภารเฝ้าวัด แต่พอมีหลักฐานเท่าที่ทราบนาม คือ

๑. พ่อท่านช่วย

๒. พ่อท่านช่วย

๓. พระอุปัชฌาย์แพ พรหมสโร พ.ศ. ๒๔๒๘ – ๒๔๖๖

๔. พระอธิการพรหม เขมาภิรโต (ชุมลัษณ์)พ.ศ. ๒๔๗๖ -๒๔๘๔

๕. พระอธิการชื่น วิริโย (พิชญพิทักษ์) พ.ศ. ๒๔๘๕ – ๒๕๐๕

๖. พระครูพิทักษ์ธรรมวิจิตร (เนื่อม พุทธกรชิตो วัฒนสุนทร) พ.ศ. ๒๕๐๕ – ๒๕๔๕ (พระหมอยาไทย สมุนไพรรไทย)

๗. พระครูวิจิตรพรหมคุณ (นิคม นิคม / สงวนชีพ) พ.ศ. ๒๕๔๕ – ปัจจุบัน และเป็นเจ้าคณะตำบลท้ายสำเภา

ประวัติพระพุทธรูปเศียรสุวรรณ

พระพุทธรูปเศียรสุวรรณ หรือชาวบ้านเรียกว่า “พระสุวรรณ” เป็นพระพุทธรูปยืน ปางอุ้มปาง ทรงเครื่องใหญ่ สวดเทริด สวมฉลองพระบาทศิลปะอยุธยา สกulptช่างนครศรีธรรมราช มีเรื่องเล่าตำนานสืบต่อกันว่าเศียรสุวรรณใหม่แห่งบ้านท้ายสำเภาแขวงเมืองนครศรีธรรมราช นามว่า ชู ท่านเศียรสุวรรณแห่งบ้านท้ายสำเภา มีบุตรชายคนหนึ่งนามว่า “สุวรรณ” ต่อมาหนุ่มสุวรรณได้พบรักกับสาวสวยลูกสาวเศียรสุวรรณใหม่บ้านพรุชื่อว่า “ชুম” จึงให้ท่านเศียรสุวรรณผู้เป็นบิดาไปสู่ขอมารับเป็นคู่หมั้นคู่หมายเกิดโรคไข้น้ำ (ห่า) ระบาดเกิดขึ้นที่เมืองนครศรีธรรมราช มีผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก หนึ่งในจำนวนนั้นคือ สาวชุมคู่หมั้นหนุ่มสุวรรณด้วย หนุ่มสุวรรณเมื่อทราบข่าวการจากไปของสาวคนรักก็มีความเสียอกเสียใจเป็นอย่างมากกินไม่ได้นอนไม่หลับจนตรอมใจตายไปด้วย นำความเศร้าโศกเสียใจมาสู่ท่านเศียรสุวรรณทั้งสองครอบครัว จึงได้มีการให้ช่างหล่อพระพุทธรูปขึ้นเป็นตัวแทน และอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับหนุ่มสุวรรณพระพุทธรูปนามว่า “พระเศียรสุวรรณ” นำถวายวัดท้ายสำเภาอันเป็นวัดใกล้บ้าน ส่วนพระพุทธรูปอีกองค์เพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับสาวชุมพระพุทธรูปนามว่า “พระแม่ชุม” ปัจจุบันประจำอยู่วัดท่าช้าง ความศักดิ์สิทธิ์พุทธปาฏิหาริย์ของพระพุทธรูปทั้งสองเป็นที่เลื่องลือทราบกันโดยทั่วของชาวบ้าน ขอให้ไหว้รับสมดังจิตอธิษฐาน

เจ้าอาวาสวัดท้ายสำเภา

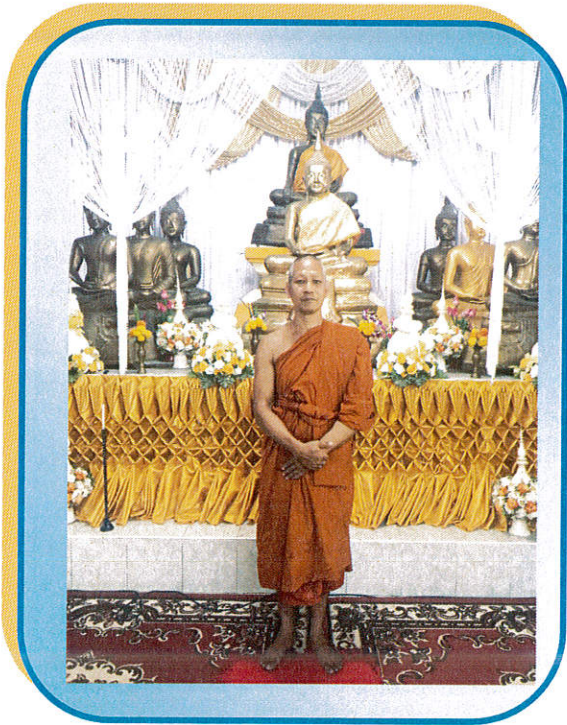
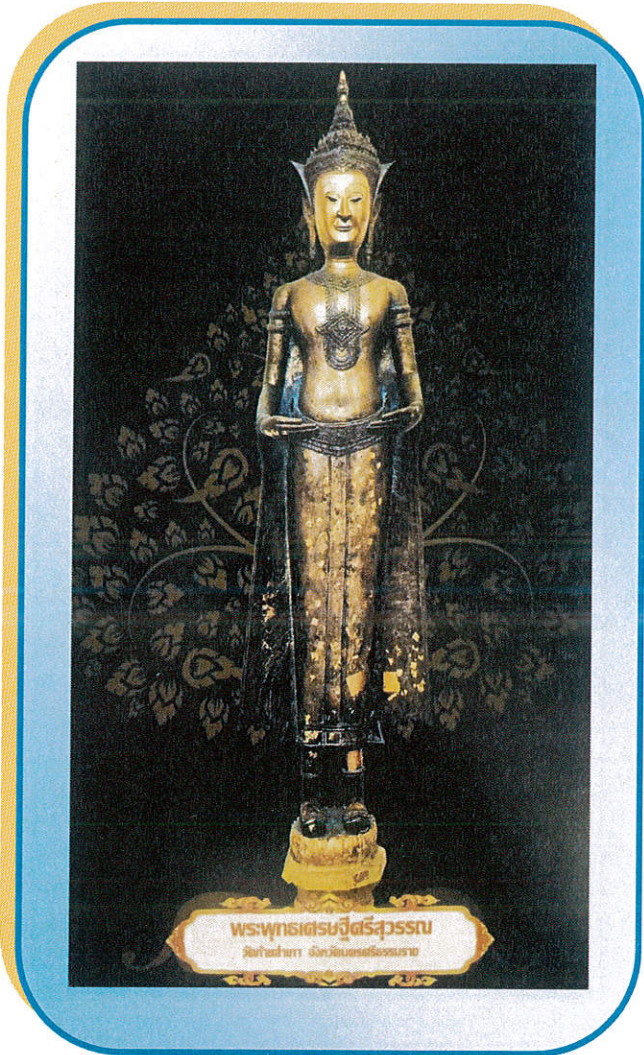
พระครูวิจิตรพรหมคุณ (นิคม นิคโม/สงวนชีพ) ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลท้ายสำเภา เจ้าอาวาสวัดท้ายสำเภา

ชาติภูมิ เกิดที่บ้านทุ่งนางแวคตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๙ ขึ้น ๑๓ ค่ำ ปี มะเมีย

บรรพชา วันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๒ วัดท้ายสำเภา ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช พระอุปัชฌาย์ พระครูการาม (นาค จิตตกาโร) วัดหน้าพระลาน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

อุปสมบท วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ พัทธสีมา วัดวิเศษการ แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พระอุปัชฌาย์ พระเทพญาณเวที (ละมุล สุตาคโม) วัดระฆังโฆสิตาราม แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

พระกรรมวาจาจารย์ พระเทพปริยัติคุณ (สัมพันธ์ สุจิณฺโณ ป.ธ.๙) พระอนุสาวนาจารย์ พระทองแดง ปุสสนาโค

๓. วัดพรหมทอง

ประวัติ

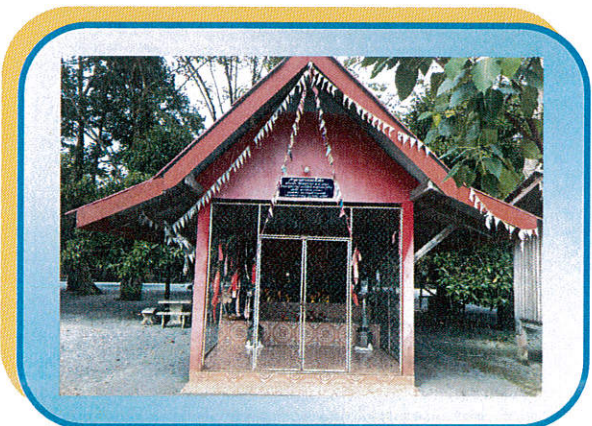
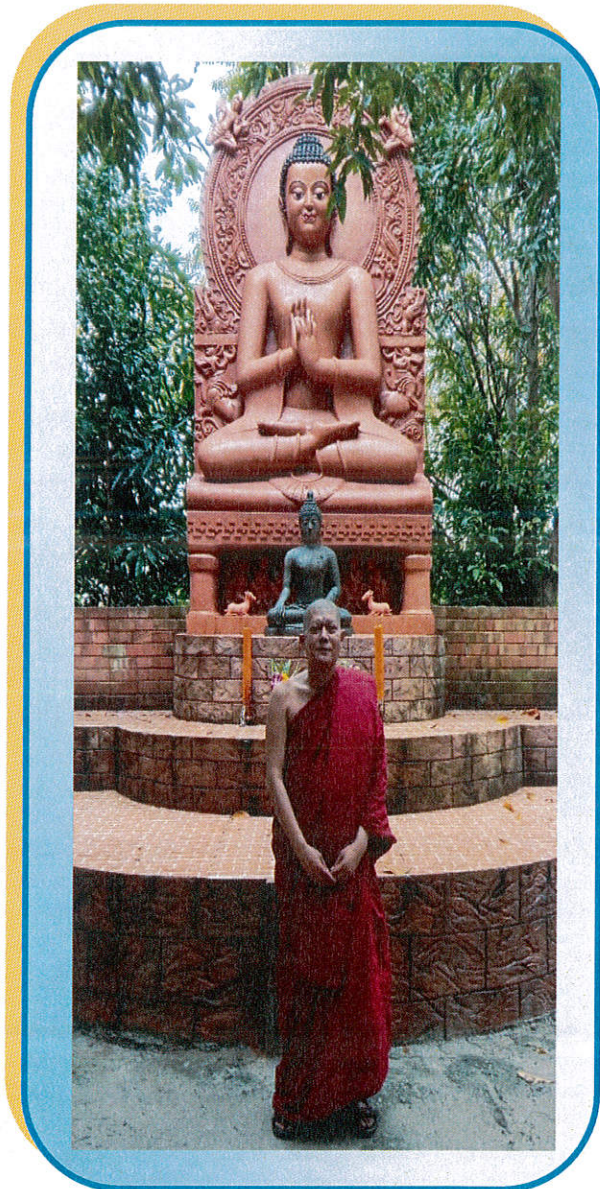
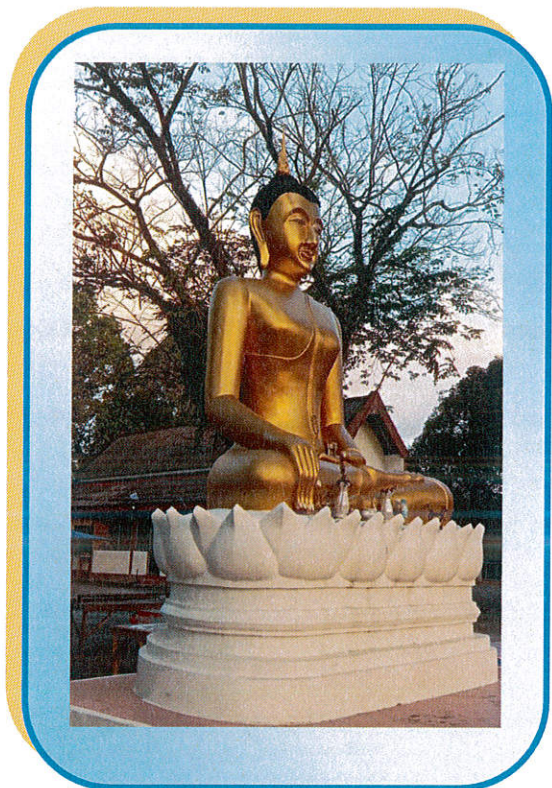
วัดพรหมทอง สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย เดิมที่วัดพรหมทองเป็นสำนักสงฆ์ป้อมทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งหลด ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเริ่มก่อตั้งขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ต่อมา มีพระนักพัฒนาและเป็นเกจิอาจารย์ที่มีลูกศิษย์เคารพนับถือเป็นจำนวนมากมีศรัทธาในพระพุทธศาสนา จึงได้มีการขอให้จัดตั้งเป็นวัด ซึ่งได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๗ จากสำนักงานพระพุทธศาสนา

สิ่งก่อสร้างที่สำคัญ

ศาลาตาโด่ง ตาโด่งคือเจ้าที่ของวัดป้อมทอง อยู่คู่มากับสำนักสงฆ์ป้อมทอง มีการเล่าต่อ ๆ กันมาว่าผู้ที่มีจิตศรัทธาและมีความเชื่อในตาโด่ง จะมาไหว้ขอพรแล้วได้รับผลสำเร็จตามพรที่ขอหรือสิ่งที่ขอจนมีการขอกันมาเรื่อย ๆ เป็นที่เลื่องลือในพื้นที่ตำบลท้ายสำเภาและพื้นที่ใกล้เคียงจนถึงปัจจุบัน

เจ้าอาวาส

พระอาจารย์ดุษิต ทูลลโก เป็นรักษาการเจ้าอาวาส วัดพรหมทอง

๔. วัดเชิงแตระ

ประวัติ

วัดเชิงแตระ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๐๐ บ้านเชิงแตระ ถนนเชิงแตระ-ขุนทะเล หมู่ที่ ๖ ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินตั้งวัดมีเนื้อที่ ๗ ไร่ อาณาเขตทิศเหนือจดเหมืองน้ำเก่า(คลองนุ้ย) ทิศใต้จดถนนเชิงแตระ - ขุนทะเล ทิศตะวันออกจดที่นาวัดเชิงแตระ ทิศตะวันตกจดเหมืองเก่า(คลองนุ้ย) ตั้งเมื่อพ.ศ. ๒๓๐๕ จากคำบอกเล่าของคนแก่คนเฒ่า เล่าสืบต่อกันมาว่าเดิมวัดเชิงแตระอยู่ห่างจากที่ตั้งวัดปัจจุบันประมาณ ๕๐๐ เมตร ต่อมาเมื่อมีเศรษฐีมาสร้างวัดขึ้นใหม่เป็นที่ดอนระหว่างทุ่งนามีป่าไม้แตระขึ้นเป็นจำนวนมากจึงเรียกว่าดอนแตระ (ดอนขี้แตระ) ต่อมาเพี้ยนจากคำว่าดอนเป็นเชิงแตระจนถึงปัจจุบันได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. ๒๓๐๕

สิ่งก่อสร้างและปูชนียวัตถุ

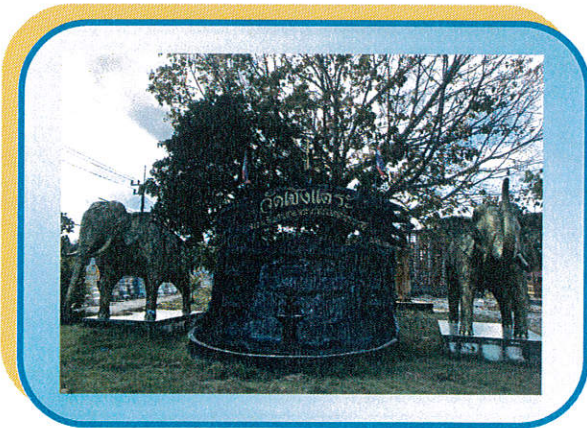
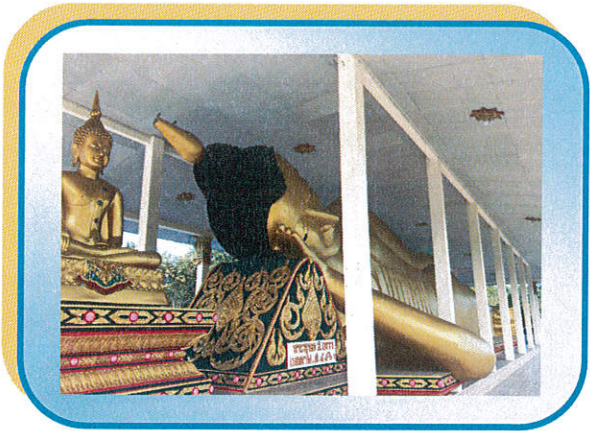
- อาคารเสนาสนะ ประกอบด้วยอุโบสถ กว้าง ๙ เมตร ยาว ๑๒ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก
- ศาลาการเปรียญ กว้าง ๑๕ เมตร ยาว ๒๔.๕๖ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กทรงไทย
- กุฏิสงฆ์ จำนวน ๗ หลัง เป็นอาคารไม้ ๖ หลังและตึก ๑ หลัง
- ศาลาอเนกประสงค์ กว้าง ๑๓ เมตร ยาว ๓๒ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก
- หอระฆังปูชนียวัตถุ มีพระประธานประจำอุโบสถปางสมาธิ ขนาดหน้าตัก กว้าง ๕๐ นิ้ว สูง ๖๔ นิ้ว สร้างเมื่อพ.ศ. ๒๔๗๕
- พระประธานประจำศาลาการเปรียญขนาดหน้าตัก กว้าง ๓๐ นิ้ว สูง ๔๐ นิ้ว สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓
- เจดีย์ ๒ องค์ คือเจดีย์เจ้าอาวาสบัวและเจดีย์เจ้าอาวาสชายและรูปเหมือนเจ้าอาวาสคือ พระพัฒน์

พุทธสโร

ทำเนียบเจ้าอาวาส

๑. พระบัว
๒. พระชาย
๓. พระคำ
๔. พระด้วง
๕. พระบัวจันทร์
๖. พระพัฒน์ พุทธสโร พ.ศ. ๒๔๖๔ ถึง ๒๕๐๒
๗. พระทัยฐิติมาโณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ถึง ๒๕๑๕
๘. พระอภัย พ.ศ. ๒๕๑๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๖
๙. พระกล้า อธิญาโย พ.ศ. ๒๕๑๖ ถึง ๒๕๓๒

๑๐. พระขำ พ.ศ. ๒๕๓๒-๒๕๓๘
๑๑. พระปลื้ม เตชปัญโญ พ.ศ. ๒๕๓๘-๒๕๔๒
๑๒. พระกลอน จิตตกาโร พ.ศ. ๒๕๔๒ ถึง ๒๕๔๕
๑๓. พระคล่อง ปัญญาธโร พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๕๐
๑๔. พระสอด จนุสาโร พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๖๐
๑๕. พระใบฎีกาณัฐพล ธนปาโล ๒๕๖๑ - ปัจจุบัน

๕. วัดป่าตอ

ประวัติ

เป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ตั้งอยู่ที่ ๑๐/๔ ม.๕ ซอยป่าตอ-ท่าสาร ถนนเชิงแตระ-ขุนทะเล ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐ มีเนื้อที่ ๑๙ ไร่ ๒ งาน สร้างเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๓๐๕

เจ้าอาวาสวัดป่าตอ

พระสมุห์อภีรักษ์ จนถึงปัจจุบัน

พระพุทธรูปสำคัญ (หลวงพ่อดโต)

“หลวงพ่อดโต วัดพนัญเชิง” หรืออีกชื่อหนึ่งว่า “พระพุทธรูปรัตนนายก” ประดิษฐาน ณ วัดพนัญเชิง ริมแม่น้ำป่าสัก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หน้าตักกว้าง ๒๐ เมตร สูง ๑๙ เมตร สร้างด้วยปูนปั้นปางมารวิชัย พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง อายุหลายร้อยปี ที่พระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยาได้บูรณซ่อมแซมให้มีสภาพดีมาโดยตลอด

เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๐๕ ก่อนจะเสียดังกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ ได้ปรากฏเหตุ “หลวงพ่อดโตมีน้ำพระเนตรไหลออกมา จากพระเนตรทั้งสองข้างเป็นที่อัศจรรย์” ครานั้น “พระภิกษุศรี” เห็นเหตุประหลาดเช่นนี้ เชื่อว่าจะเกิดเหตุร้ายแก่กรุงศรีอยุธยาอีกไม่นาน พระภิกษุศรีจึงตัดสินใจเดินทางกลับบ้านเกิด ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช ภายหลังท่านก็คือ “สมเด็จพระสังฆราช (ศรี)” ท่านเป็นสมเด็จพระสังฆราช ๒ แผ่นดิน คือ กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์

“พระอภีรักษ์ วิชรธัมมาภีรักษ์” รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดป่าตอ เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับ “วัดป่าตอ” ให้ฟังว่า ก่อนเสียดังกรุงครั้งที่ ๒ หลังจากหลวงพ่อดโต กรุงศรีอยุธยาหลังน้ำพระเนตร พระภิกษุศรีได้เดินทางทางเรือจากกรุงศรีอยุธยา กระทั่งถึงเมืองนครศรีธรรมราช แล้วลัดเลาะแม่น้ำทางเรือผ่านคลองเสาตรง มุ่งมายังบ้านเกิด ท่านได้มาสร้าง “วัดป่าตอ” จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อปี พ.ศ.๒๓๐๕

เมื่อพระภิกษุศรีมาพำนักจำพรรษา ณ วัดป่าตอ แห่งนี้ท่านรำลึกถึง “หลวงพ่อดโต วัดพนัญเชิง” จึงได้สร้าง “หลวงพ่อดโต” ขึ้นที่วัดป่าตอ ด้วยปูนเพชรในสมัยโบราณ ที่สร้างเจดีย์พระบรมธาตุฯ เมืองนครศรีธรรมราช และเปลือกหอยนำมาทำเป็นผนัง ในสมัยโบราณมักจะนำขี้ผึ้ง น้ำอ้อย น้ำผึ้ง กลัวย่น้ำว่า นำมาผสมด้วยเช่นกัน พร้อมทั้งผูกพันธสีมาทำจากปูนเปลือกหอย เป็นเขตพุทธาวาส เสร็จแล้วจึงได้ประดับอุณาโลมด้วย “นิล” สีดำเม็ดโตขนาดเท่าลูกหมาก ขนาดหน้าตักกว้าง ๕ ศอก (๒.๕ เมตร) เฉพาะองค์พระสูง ๖ ศอก (๓ เมตร)

ในช่วงแรกพระสังฆราชศรีสร้าง “หลวงพ่อดโต” ไว้กลางแจ้ง ภายหลังชาวบ้านทำหลังคาชั่วคราวคลุมไว้ เมื่อหลังคาชั่วคราวพังลง ทำให้เศียร “หลวงพ่อดโต” แตกหัก อุณาโลมสูญหายไป จึงปรากฏการซ่อมแซมเศียรพระขึ้นมาใหม่อีกครั้ง แต่เศียรที่ทำมาใหม่ในครั้งที่สอง แต่เมื่อกรมศิลปากรมาซ่อมแซมปรากฏว่า ไม่สามารถซ่อมแซมได้ จึงได้ทำเศียรพระขึ้นมาเป็นเศียรที่สามประดิษฐานติดกับองค์พระ ด้วยความศรัทธาชาวบ้านจึงสร้างเสาขึ้นมาโนโบสถ์แล้วนำ “เศียรที่สอง” ประดิษฐานไว้ดังที่ปรากฏ นี่คือ อนุสรณ์ประวัติศาสตร์ที่ยังคงปรากฏถึงทุกวันนี้

ครั้นในปี พ.ศ. ๒๓๑๒ พระเจ้าตากสินทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมเมืองนครศรีธรรมราชเป็นอาณาจักรธนบุรี ครานั้นเมืองนครศรีธรรมราชและหัวเมืองปักษ์ใต้เป็นดินแดนหนึ่งในอาณาจักรธนบุรีแล้ว คราพระเจ้าตากสินเสด็จศึกเมืองนครศรีธรรมราช ทรงยังทัพอยู่ที่เมืองนครศรีธรรมราช ตั้งแต่ในช่วงเดือน ๑๒ (พฤศจิกายน) พ.ศ. ๒๓๑๒ ในช่วงนั้นเป็นช่วงฤดูลมมรสุม หากเดินทางกลับกรุงธนบุรี เรือจะเกิดอันตราย พระองค์พำนักที่นี้ประมาณ ๓ เดือนเศษ

ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๓๑๓ นี้เองที่ สมเด็จพระเจ้าตากสิน ทรงรำลึกถึง “พระภิกษุศรี” ด้วยเป็นพระอาจารย์ที่เคยสอนท่านตั้งแต่เมื่อคราเป็นสามเณร ณ วัดสามวิหาร กรุงศรีอยุธยา ทราบแต่เพียงว่า “พระภิกษุศรี” เดินทางกลับบ้านเกิด ณ เมืองนครศรีธรรมราช ก่อนเสียกรุงครั้งที่สอง หลายปีมาแล้วที่ไม่ได้เจอท่าน

ณ เมืองนครศรีธรรมราช เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๓๑๓ พระเจ้าตากสินจึงเสด็จมานมัสการพระภิกษุศรี ได้สนทนาธรรม และพระภิกษุศรีได้อ่าน “พระไตรปิฎกอักษรขอมบาลีได้” อักษรสมัยโบราณของเมืองนครศรีธรรมราช ให้พระองค์ได้ฟัง พระเจ้าตากสินจึงได้อาราธนานิมนต์พระภิกษุศรี ให้ไปช่วยกันแปลพระไตรปิฎกอักษรขอมบาลีได้ และคัดลอกเป็นภาษาไทย โดยยืมพระไตรปิฎก จาก วัดหอไตร อำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช (ปัจจุบันกลายเป็นวัดร้างไปแล้ว)

เมื่อไปถึงกรุงธนบุรี จึงได้มีการสังคายนาพระไตรปิฎกในกรุงธนบุรี ณ วัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร กรุงเทพฯ ครั้นสมเด็จพระสังฆราช (ดี) สมเด็จพระสังฆราชพระองค์แรกในสมัยกรุงธนบุรี สถิต ณ วัดอมรินทรารามวรวิหาร กรุงเทพฯ สิ้นพระชนม์เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๑๙

สมเด็จพระสังฆราช (ศรี) ทรงดำรงตำแหน่งเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒ แห่งกรุงธนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๑๙ เป็นต้นมา ครั้นถึง พ.ศ. ๒๓๓๔ สมเด็จพระสังฆราช (ศรี) ได้ถูกถอดจากตำแหน่งเนื่องจากได้ถวายวิสาขนาร่วมกับ พระพุฒาจารย์ วัดบางหว้าน้อย (วัดอมรินทราราม) และพระพิมลธรรม วัดโพธาราม (วัดพระเชตุพนหรือวัดโพธิ์) เรื่องพระสงฆ์ปุถุชนไม่ควรไหว้คฤหัสถ์ที่เป็นอริยบุคคล ดังความว่า

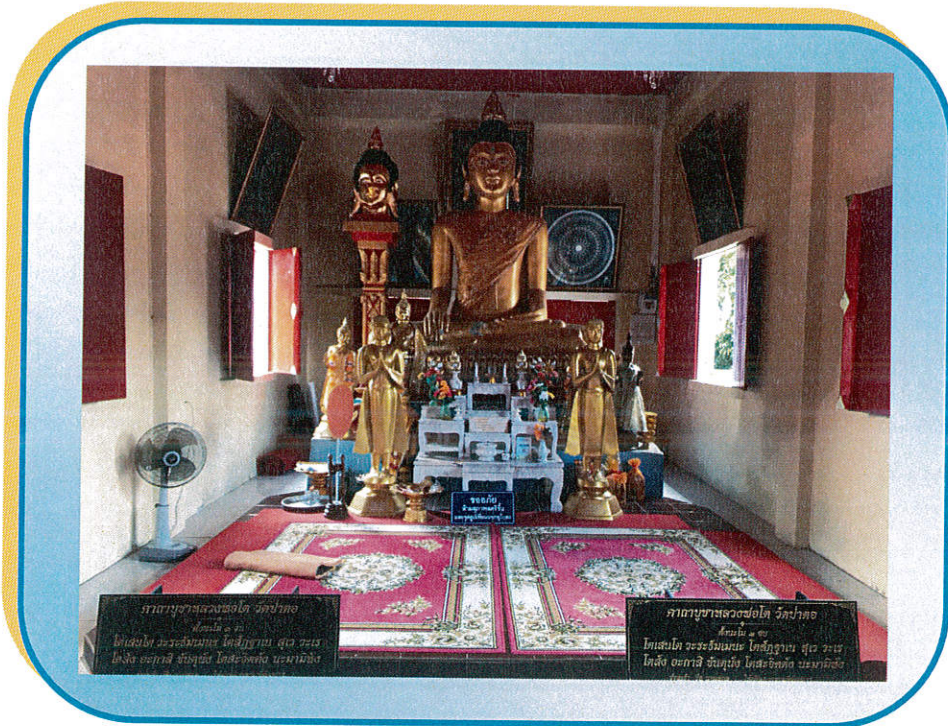
“ถึงมาตราชาคฤหัสถ์เป็นพระโสดาภิสี แต่เป็นหินเพศต่ำ อันพระสงฆ์ถึงเป็นปุถุชน ก็ตั้งอยู่ในอุตมเพศอันสูง เหตุทรงผ้ากาสาฬหพัศตร์ และพระจตุปาริสุทธิศีลอันประเสริฐ ซึ่งจะไหว้นบคฤหัสถ์ อันเป็นพระโสดานั้นก็บมิควร”

ข้อวิสาขนาดังกล่าวนี้ไม่ต้องพระทัยสมเด็จพระเจ้าตากสิน พระองค์จึงให้ถอดเสียจากตำแหน่งพระสังฆราช แล้วทรงตั้งพระโพธิวงค์ เป็นสมเด็จพระสังฆราช พระองค์ที่ ๓ แห่งกรุงธนบุรี

ครั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงปราบดาภิเษกและสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๕ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คืนสู่สมณฐานันดรศักดิ์ “สมเด็จพระสังฆราช (ศรี)” เป็นสมเด็จพระสังฆราชแห่งกรุงรัตนโกสินทร์พระองค์แรก โดยสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท ตรีสรสรเสริญว่า พระองค์ท่านชื่อสัตย์มั่นคงที่จะรักษาพระศาสนาโดยไม่อภัยชีวิต ควรเป็นที่นับถือ ต่อไปหากมีข้อสงสัยใดในพระบาลี ก็ให้ถือตามถ้อยคำพระองค์ท่าน กระทั่งเมื่อเดือน ๕ ปีชวด จ.ศ. ๑๑๕๖ (เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๓๓๗) สมเด็จพระสังฆราช (ศรี) อาพาธถึงแก่กรรมภาพ น่าจะมีชันษาไม่น้อยกว่า ๘๐ ปี

โดยมีพิธีอัญเชิญพระอัฐิสมเด็จพระสังฆราช (ศรี) พระสังฆราชสองแผ่นดินกลับมายังบ้านเกิด ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช (ไม่ปรากฏหลักฐานว่านำมาพระอัฐิมาเพียงบางส่วน หรือทั้งหมด) อย่างไรก็ตามจากข้อมูลหลากหลายที่มาโดยส่วนใหญ่ยืนยันพ้องว่า สถานที่เก็บ “พระอัฐิ” สมเด็จพระสังฆราช (ศรี) คือ “โกศบัว” ที่อยู่ในเขตวัดแจ้งวรวิหาร (ภายหลังวิทยาลัยเทคโนโลยีสถาปัตย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มาเช่าสถานที่วัดแจ้งวรวิหารนี้) อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังที่ปรากฏในปัจจุบัน

ทุกวันนี้ ชาวเมืองนครศรีธรรมราช ยังคงรำลึกถึง สมเด็จพระสังฆราช (ศรี) จึงมักจะไปกราบสักการะ “หลวงพ่อดโต” อายุ ๒๕๐ กว่าปีมาแล้ว ณ วัดป่าตอ ตำบลท้ายสำเภา อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยความศรัทธาที่มิเสื่อมคลาย

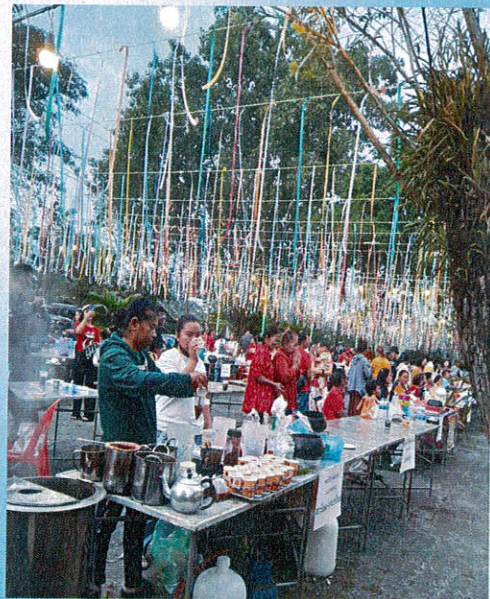

ฐานข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี

๑. ทำบุญให้ทานไฟ

การให้ทานไฟ เป็นประเพณีเฉพาะถิ่นของพุทธศาสนิกชนชาวนครศรีธรรมราช ที่มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาก่อไฟให้ความอบอุ่นและปรุงอาหารร้อน ๆ ถวายแก่พระภิกษุสามเณรตอนเช้ามีดที่อากาศหนาวเย็น จนกลายเป็นประเพณีสืบต่อกันมา

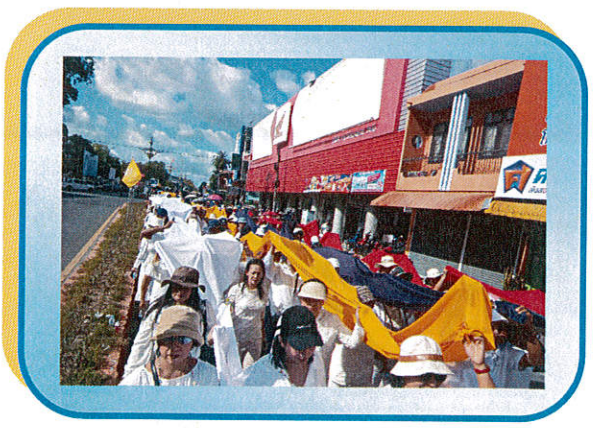
ประชาชนตำบลท้ายสำเภาที่ถือปฏิบัติกันมาจากรุ่นสู่รุ่นและผู้มีจิตศรัทธาในพระพุทธศาสนา จะนิยมทำบุญให้ทานไฟ ในช่วงเดือนมกราคมของทุกปี โดยพุทธศาสนิกชนจะร่วมกันประกอบอาหารร้อน ๆ ถวายแก่พระภิกษุสามเณร ถวายอาหารบิณฑบาตภายในวัด ประเพณีนี้เป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านที่มีความเชื่อในพระพุทธศาสนา ต้องการทำบุญกับพระภิกษุสามเณร เพราะเมื่ออากาศหนาวเย็น พระภิกษุสามเณรไม่สะดวกที่จะออกไปบิณฑบาตนอกวัด จึงกลายเป็นประเพณีให้ทานไฟในชุมชนมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันชุมชนและวัดในพื้นที่ตำบลท้ายสำเภาที่ยังคงอนุรักษ์และสืบสานประเพณีทำบุญให้ทานไฟ ประกอบด้วย วัดท้ายสำเภา วัดเชิงแตระ วัดพรหมทอง วัดป่าตอ

๒. วันมาฆบูชา (แห่ผ้าขึ้นธาตุ)

ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ เป็นหนึ่งในประเพณีที่เป็นสัญลักษณ์ของเมืองนครฯ เพราะประเพณีนี้ไม่มีปฏิบัติกันที่ใดในประเทศไทย นอกจากเมืองนครศรีธรรมราชเท่านั้น ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุคือประเพณีที่พุทธศาสนิกชนร่วมกันแห่ผ้าขึ้นห่มโอบรอบฐานพระมหาธาตุที่ประดิษฐานภายในวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช มักกระทำกันในวันสำคัญทางพุทธศาสนา คือ วันมาฆบูชา นับเป็นประเพณีที่รวมเอาศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจของชาวพุทธเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคงต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายสำเภา มีการจัดโครงการจัดงานประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุทุกปี โดยมีกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้พุทธศาสนิกชนปฏิบัติตนช่วงสัปดาห์วันสำคัญทางศาสนา “วันมาฆบูชา” เช่น การทำบุญตักบาตรเข้าวัดฟังธรรม ละเว้นอบายมุข เป็นต้นและเชิญชวนพุทธศาสนิกชนร่วมกิจกรรม “แห่ผ้าขึ้นธาตุ” โดยเชิญชวนพุทธศาสนิกชนชาวตำบลท้ายสำเภาเข้าร่วมกิจกรรม ณ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

๓. ประเพณีสงกรานต์

วันสงกรานต์ ตรงกับวันที่ ๑๓ เมษายนของทุกปี คำว่า "สงกรานต์" มาจากภาษาสันสกฤต แปลว่า การเคลื่อนที่ หรือการ เคลื่อนย้าย หมายถึงการเคลื่อนย้ายของพระอาทิตย์จากราศีหนึ่งสู่อีกราศีหนึ่ง คือวันขึ้นปีใหม่ นั่นเอง ช่วงเทศกาลสงกรานต์ คือ วันที่ ๑๓-๑๔-๑๕ เมษายน โดยเรียกวันที่ ๑๓ เมษายน ว่าวันมหาสงกรานต์ วันที่ ๑๔ เมษายน เป็นวันเนา วันที่ ๑๕ เมษายน เป็นวันเถลิงศกสมัยก่อนถึงวันสงกรานต์เป็นวันขึ้นปีใหม่ไทย กิจกรรมปฏิบัติสืบต่อกันมาในช่วงเทศกาลสงกรานต์ อาทิเช่น การทำบุญตักบาตร การรดน้ำ การสรงน้ำพระ การรดน้ำผู้ใหญ่ การปล่อยนกปล่อยปลา การนำทรายเข้าวัด

ในช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ ประชาชนในตำบลท้ายสำเภา ก็จะร่วมกันแสดงความกตัญญูต่อผู้สูงอายุในครอบครัว ตลอดจนร่วมกันส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น โดยมีกิจกรรมสาดน้ำ เข้าวัด ฟังธรรม การรดน้ำขอพรและร่วมกันรับประทานอาหาร เป็นต้น

๔. วันวิสาขบูชา (กวนข้าวทิพย์)

วันวิสาขบูชา ถือได้ว่าเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาสากล เพราะชาวพุทธทุกนิกายจะพร้อมใจกันจัดพิธีพุทธบูชาในวันนี้พร้อมกันทั่วทั้งโลก ที่ประชุมใหญ่สมัชชาสหประชาชาติได้ยกย่องให้วันวิสาขบูชาเป็น "วันสำคัญสากล" (International Day) ตามข้อมติสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่ ๕๔/๑๑๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ จังหวัดนครศรีธรรมราช จะกำหนดจัดกิจกรรมสัปดาห์ส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเนื่องในเทศกาลวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก (นครเมืองธรรมะ เมืองพระ) เป็นประจำทุกปีเพื่อเป็นการรักษา เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้คงอยู่สืบไป

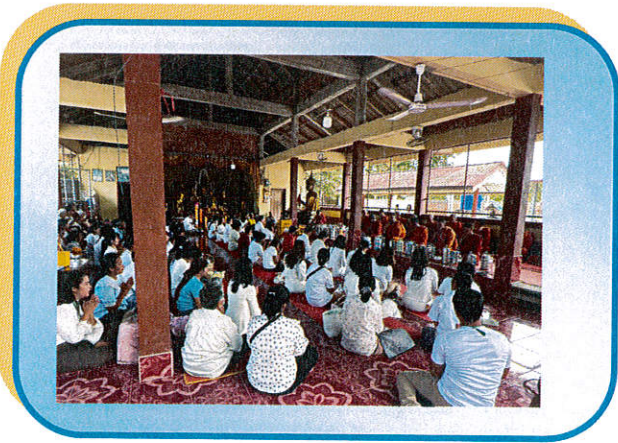
วัดท้ายสำเภาจะมีการจัดกิจกรรม “กวนข้าวทิพย์” ทุกปี ในวันวิสาขบูชา โดยพุทธศาสนิกชนในพื้นที่จะมาร่วมพิธีกรรมทางพระ ร่วมกวนข้าวทิพย์ ร่วมบริจาควัตถุดิบในการกวนข้าวทิพย์ เป็นต้น องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายสำเภาได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมกวนข้าวทิพย์ของวัดท้ายสำเภา โดยกำหนดจัดกิจกรรมสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา ประชาสัมพันธ์เชิญชวนพนักงาน ประชาชน ร่วมบริจาคปัจจัยหรือวัตถุดิบในการกวนข้าวทิพย์ และร่วมกิจกรรมกวนข้าวทิพย์ ณ วัดท้ายสำเภา

๕. วันเข้าพรรษา

วันเข้าพรรษา เป็นวันสำคัญในพุทธศาสนาวันหนึ่ง ที่พระสงฆ์เถรวาทจะอธิฐานว่าจะพักประจำอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง ตลอดระยะเวลาฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา ๓ เดือน ตามที่พระธรรมวินัยบัญญัติไว้ โดยไม่ไปค้างแรมที่อื่น หรือที่เรียกติดปากกันโดยทั่วไปว่า จำพรรษา ("พรรษา" แปลว่า ฤดูฝน, "จำ" แปลว่า พักอยู่) พิธีเข้าพรรษานี้ถือเป็นข้อปฏิบัติสำหรับพระสงฆ์โดยตรง ละเว้นไม่ได้ ไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตามการเข้าพรรษามาตามปกติเริ่มนับตั้งแต่วันที่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ของทุกปี (หรือเดือน ๘ หลัง ถ้ามีเดือน ๘ สองหน)และสิ้นสุดลงในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ หรือวันออกพรรษา

องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายสำเภา มีอำนาจหน้าที่ในการทำนุ บำรุง พระพุทธศาสนา อนุรักษ์ สืบสาน ประเพณีอันดีงามในวันสำคัญทางศาสนา จึงมีการจัดทำโครงการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาและถวายเทียนพรรษา ขึ้นทุกปีงบประมาณ โดยมีการเชิญชวนพุทธศาสนิกชนในตำบลร่วมกิจกรรมแห่เทียนพรรษา ถวายเทียนพรรษา ฝ้ายอาบน้ำฝน และปัจจัย แก่พระภิกษุสงฆ์ ที่จำพรรษา ณ วัดในพื้นที่ตำบลท้ายสำเภา (๕ วัด) ประกอบด้วย วัดป่าตอ วัดท้ายสำเภา วัดราษฎร์เจริญวราราม วัดพรหมทอง และวัดเชิงแตระ และมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนพุทธศาสนิกชนเข้าวัดทำบุญตักบาตร ฟังพระธรรมเทศนา เป็นต้น

๖. ประเพณีสารทเดือนสิบ (แห่หมรับ)

ประเพณีสารทเดือนสิบ เป็นประเพณีของคนภาคใต้ โดยเฉพาะชาวนครศรีธรรมราชที่ได้รับอิทธิพลด้านความเชื่อมาจากทางศาสนาพราหมณ์และมีการผสมผสานกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนาโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อเป็นการอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งเชื่อว่าจะได้รับการปล่อยตัวมาจากภูมินรกที่ตนต้องจองจำอยู่ เนื่องจากผลกรรมที่ตนได้เคยก่อไว้ตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ โดยจะเริ่มปล่อยตัวจากภูมินรกในวันวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ เพื่อมายังโลกมนุษย์ มีจุดประสงค์เพื่อให้มาขอส่วนบุญส่วนกุศลจากลูกหลานญาติพี่น้องที่ได้เตรียมการอุทิศไว้ให้ เป็นการแสดงความกตัญญูต่อบุคคลที่ล่วงลับ หลังจากนั้นก็จะกลับไปยังภูมินรก ในวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐

พุทธศาสนิกชนตำบลท่ายสำเภาก็จะเข้าวัดทำบุญอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่ญาติที่ล่วงลับ โดยจะมีการนำหมรับไปร่วมกิจกรรมที่วัด ทำบุญส่งตายาย ร่วมกิจกรรมชิงเปรต องค์การบริหารส่วนตำบลท่ายสำเภาก็จะส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญและเข้าร่วมประเพณีบุญสารทเดือนสิบ และสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดจัดกิจกรรมประเพณีสารทเดือนสิบ(จัดหมรับ) ปลุกฝังให้เด็กมีความกตัญญูต่อครอบครัว เรียนรู้ และสืบสานประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น

๗. ประเพณีลากพระ

ประเพณีชักพระหรือบางท้องถิ่นเรียก ประเพณีลากพระ โดยวัดส่วนใหญ่ในนครศรีธรรมราชจะชักพระ/ลากพระทางบก ไปตามถนนต่าง ๆ ทั่วเมืองนครศรีธรรมราช และจะพักเรือพระบริเวณหน้าอำเภอหรือสถานที่ราชการ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้ร่วมทำบุญและร่วมชมความสวยงามของเรือพระ บางพื้นที่จะมีการประกวดเรือพระด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายสำเภา มีการส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น โดยการไปร่วมกิจกรรมประเพณีลากพระกับอำเภอพระพรหม เชิญชวนประชาชนร่วมงานประเพณีลากพระกับวัดในพื้นที่และหน่วยงานที่จัดกิจกรรมประกวดเรือพระ โดยวัดในพื้นที่ที่ตำบลท้ายสำเภาทั้ง ๕ วัด จะจัดทำเรือพระเข้าร่วมประกวดในลากประเพณีลากพระของอำเภอพระพรหม ซึ่งในการจัดทำเรือพระของแต่ละวัดนั้นก็จะมีพุทธศาสนิกชนในพื้นที่ใกล้เคียงหรือผู้มีจิตศรัทธาไปร่วมประดับเรือพระด้วย อีกทั้งในทุก ๆ ปี เจ้าของตลาดโกส้งที่อยู่ในพื้นที่ตำบลท้ายสำเภาได้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณีลากพระ โดยมีการจัดงานให้เรือพระมาจอดบริเวณตลาด เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมทำบุญและร่วมชมเรือพระของแต่ละวัดด้วย

๘. ประเพณีลอยกระทง

ประเพณีลอยกระทง เป็นประเพณีของไทยที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาแต่โบราณ คนไทยนับถือพระพุทธศาสนา เมื่อถึงวันเพ็ญเดือนสิบสอง ชาวบ้านจะจัดเตรียมทำกระทงจากวัสดุที่หาง่ายจากธรรมชาติ เช่น หยวกกล้วยและดอกบัว นำมาประดิษฐ์เป็นกระทงสวยงาม ปักธูปเทียนและดอกไม้เครื่องสักการบูชา ก่อนทำการลอยในแม่น้ำก็จะอธิษฐานในสิ่งที่มุ่งหวัง พร้อมขอขมาต่อพระแม่คงคา

องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายสำเภา ร่วมกับวัดในพื้นที่ตำบลท้ายสำเภา กำหนดจัดโครงการจัดงานประเพณีลอยกระทงขึ้นทุกปีงบประมาณ โดยมีวัตถุประสงค์ส่งเสริมฟื้นฟู และอนุรักษ์ประเพณีลอยกระทง ซึ่งเป็นประเพณีอันดีงามของชาติและของท้องถิ่นไว้ให้คนรุ่นหลังได้สืบสานต่อไปและเพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญ และคุณค่าทางวัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น โดยมีกิจกรรมที่ส่งเสริมประเพณีลอยกระทง อาทิ เช่น ประกวดกระทง ประกวดนางนพมาศ กิจกรรมกาชาด กิจกรรมลอยกระทง เป็นต้น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านเกษตรกรรม

“โคก หนอง นา ข้าราชการบริพาร”

๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๖

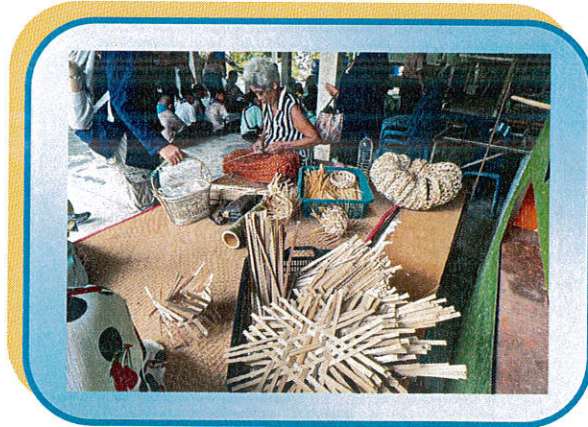
ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานให้อำเภอพระพรหม เป็นต้นแบบ "อำเภอรวยเกษตร" ตามแนวทางพระราชทานอารยเกษตร ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลท้ายสำเภาและพื้นที่ใกล้เคียง และพระราชทานโครงการ “โคก หนอง นา ข้าราชการบริพาร” ให้ข้าราชการบริพารที่ประสงค์จะน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ โครงการโคก หนองนา ไปดำเนินการในพื้นที่ภูมิสำเนาของข้าราชการบริพาร เพื่อสนับสนุนให้ครอบครัวของข้าราชการบริพารหน่วยราชการในพระองค์ เป็นตัวอย่างความสำเร็จในชุมชน นำไปสู่การเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ด้วยการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่สู่การปฏิบัติ มีคุณธรรมเป็นสังคมแห่งการแบ่งปัน พึ่งพาตนเองได้ช่วยเหลือผู้อื่นและบริหารทรัพยากรอย่างยั่งยืน มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติดที่แพร่ระบาดในชุมชน ด้วยชุมชนบริหารจัดการ บำบัดรักษาเสพติดด้วยวิธี “ชุมชนบำบัด” หรือวิธีการบำบัดฟื้นฟูโดยการมีส่วนร่วมชุมชน, การดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียงในชุมชนให้สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยสถานศึกษาในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน

การพัฒนาชุมชนด้วยวิถี อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย
โคกหนองนา แห่งน้ำใจ และสมหวัง เพื่อความสุขอย่างยั่งยืน

โดยกิจกรรมภายในโครงการ โคก หนองนา ข้าราชการบริพาร เป็นการสร้างองค์ความรู้ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย
ที่มาเข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้ มีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรม อย่างยิ่งสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้
ประโยชน์ได้จริงใน ๕ ด้าน ประกอบด้วย กิจกรรมด้านปากท้อง กิจกรรมด้านสุขภาพ กิจกรรมด้าน
ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม กิจกรรมด้านการศึกษา และกิจกรรมด้านนรงค์ต่อต้านยาเสพติด ทั้งนี้เพื่อกระตุ้น
สร้างสังคมที่มีคุณธรรมเป็นสังคมแห่งการแบ่งปัน พึ่งพาตนเองได้ช่วยเหลือผู้อื่นและบริหารทรัพยากรอย่างยั่งยืน

ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านเกษตรกรรม

ภูมิปัญญา โคก หนอง นา

นางสาวกานดา ธาณิรัตน์

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๕ เบอร์โทร ๐๘๐-๗๙๔๙๓๙๔
๒. ที่อยู่ ๗๕ หมู่ ๔ บ้านทุ่งหลด ตำบลท้ายสำเภา อำเภอยะพราง จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน

๑. ฝึกอบรม ดูงาน ของกรมการพัฒนาชุมชน อำเภอยะพราง จังหวัดนครศรีธรรมราช
๒. ฝึกอบรม ดูงาน ที่สวนลุงดาบ ณ สวนกสิกรรมธรรมชาติทุ่งสง

๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

โดยปกติประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่แล้ว ต่อมาพัฒนาชุมชนอำเภอยะพรางได้เห็นความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา” ภายใต้โครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่แปลงโคก หนองนา ซึ่งได้นำเอาวิถีชีวิตดั้งเดิมวัฒนธรรมอันดีของคนไทยย้อนกลับมาปฏิบัติให้เกิดการปฏิบัติตามหลักกสิกรรมธรรมชาติ ตนจึงเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจและพร้อมจะดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้พื้นที่จำนวน ๓ ไร่ ในการทำ “ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ โคก หนองนา” หมู่ที่ ๔ ตำบลท้ายสำเภา อำเภอยะพราง จังหวัดนครศรีธรรมราช และมีการปลูกพืชหมุนเวียน อาทิ เช่น พักสวนครัว ข้าวโพด แตงโม ถั่ว เป็นต้น เลี้ยงปลา แปรรูปผลผลิตที่ได้ ผลผลิตที่ได้จะนำไปบริโภคในครัวเรือน และนำไปแจกจ่ายให้กับครัวเรือนในหมู่บ้าน

๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

๑. พัฒนาชุมชน อำเภอยะพราง จังหวัดนครศรีธรรมราช เข้าทำกิจกรรม ณ ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ โคกหนองนา” หมู่ที่ ๔

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านเกษตรกรรม

ภูมิปัญญา เกษตรปลอดสารพิษ

นายธรรมบุญ โกกิพะ

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๒๗ กันยายน ๒๕๑๑ เบอร์โทร ๐๙๘ - ๒๖๘๙๓๑๑
๒. ที่อยู่ ๖๒ หมู่ ๑๑ บ้านท่าसान ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ม.ศ.๓
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน
  ๑. ฝึกอบรมหลักสูตร พัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจการเกษตรอาสา(ศกอ.) รุ่น ๕๙ เกษตรรุ่งเรือง ของ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
  ๒. ฝึกอบรมหลักสูตร การสำรวจข้อมูลการเกษตรโดยเศรษฐกิจการเกษตรท้องถิ่น (ศกท.) ของ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
  ๓. อบรมโครงการอบรมหมอดินอาสา ๔.๐ กรมพัฒนาที่ดิน ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ หลักสูตรที่ ๒ ฝึกปฏิบัติ และเรียนรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร ของ กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
  ๔. ฝึกอบรมหลักสูตร ผู้นำการพัฒนา จาก กรมพัฒนาชุมชนและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
  ๕. ฝึกอบรม โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน รุ่นที่ ๒ ของ จังหวัดนครศรีธรรมราช
๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)
  ๑. การผลิตปุ๋ยหมักคุณภาพสูง
  ๒. น้ำหมักชีวภาพคุณภาพสูง
  ๓. น้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง
  ๔. การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา
  ๕. การปลูกมะนาวและมังคุดนอกฤดู
  ๖. การปลูกพืช ผัก ปลอดภัยจากสารพิษ

๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

๑. รางวัลเชิดชูเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาพัฒนาชุมชน ที่มีผลงาน “ดีเด่น” ตามโครงการพัฒนาผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน จาก จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒. ได้รับการยกย่องว่าเป็น “คนดีศรีเมืองนคร” ตามโครงการ “นครศรีธรรมราช เมืองมงคล คนทำดี”

๓. ได้รับรางวัลชนะเลิศ อันดับ ๒ การประกวดผลผลิตทางการเกษตร ชนิดพืช “มังคุด” ในงานพลังชุมชนกระตุ้นเศรษฐกิจ นครศรีธรรมราช ประจำปี ๒๕๕๙ จาก จังหวัดนครศรีธรรมราช

๔. ได้รับการรับรองมาตรฐาน ระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) ชนิดพืช “มังคุด” พื้นที่ ๔ ไร่ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ จากกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านเกษตรกรรม

ภูมิปัญญา เผ่าถ่านแบบไร่คว้น

นางสาวปิยมาศ หมวดเกิด

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๒๖ สิงหาคม ๒๕๒๕ เบอร์โทร ๐๘๕ - ๔๗๐๕๗๐๘
๒. ที่อยู่ ๗๒/๖ หมู่ ๑๑ บ้านท่าสาน ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส)
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน
ศึกษาข้อมูลการเผาถ่านมาจากช่องทางยูทูบ
๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)
  ๑. เตรียมไม้สำหรับเผาถ่าน โดยใช้เลื่อยมือเลื่อยไม้ให้เป็นท่อนขนาดเล็กแล้วตากให้แห้ง ไม้ที่ใช้เผาถ่านได้มาจากชุมชน บางคนบอกให้ไปตัดตามสวน เช่น ไม้เงาะ ไม้มังคุด ไม้ตะเคียน ไม้ลองกอง เป็นต้น ไม้ที่ใช้จะเป็นไม้เนื้อแข็ง เพราะจะได้ถ่านที่มีคุณภาพ มีน้ำหนักและติดไฟนาน
  ๒. การเผาถ่านแต่ละครั้งจะใช้เวลานาน ถ้าเผาด้วยเตาดินจะใช้เวลา ๓ - ๕ วันต่อเตา แต่ถ้าเผากับเตาลังเหล็กจะใช้เวลา ๕ ชั่วโมงต่อเตา
  ๓. ถ่านที่ได้จะใช้ในครัวเรือนและขายในชุมชน โดยส่วนใหญ่จะมีคนมารับซื้อที่บ้าน และจะขายในราคา กิโลกรัมละ ๑๕ บาท
๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา
มีการถ่ายทอดความรู้และแนะนำให้คนในชุมชนมีการเผาถ่านแบบไร่คว้นใช้ในครัวเรือน

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านเกษตรกรรม

ภูมิปัญญา เลี้ยงผึ้งแบบธรรมชาติ

นายสมบุรณ์ กำลังเกื้อ

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๑ มิถุนายน ๒๔๙๗ เบอร์โทร ๐๘๑ - ๖๙๑๒๐๘๘
๒. ที่อยู่ ๑๔๘ หมู่ ๑๑ บ้านท่าसान ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส)
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน

เลี้ยงรู้การเลี้ยงผึ้งแบบธรรมชาติจากประสบการณ์ที่เคยพบเจอและเรียนรู้พฤติกรรมของผึ้ง

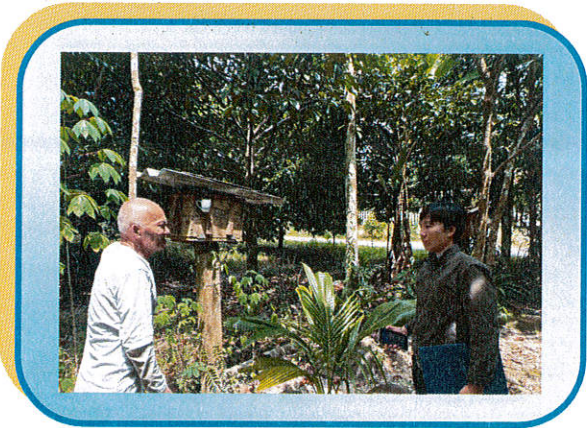
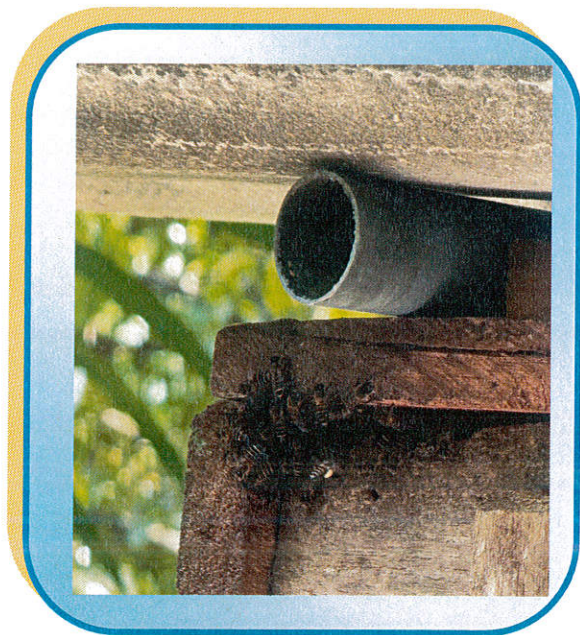
๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

โดยธรรมชาติของผึ้งจะชอบอาศัยและทำรังอยู่ในโพรงหรือพื้นที่ที่ค่อนข้างมืด อยู่ใกล้บริเวณแหล่งน้ำ เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง และพื้นที่ที่อาศัยสามารถหาอาหารได้ง่ายและเพียงพอ หลังจากนั้นก็จะมีการอพยพหาที่อยู่ใหม่ พอสังเกตพฤติกรรมของผึ้งก็เห็นว่าสวนผลไม้ของตนมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับผึ้งทำรัง จึงได้เกิดความคิดอย่างเลี้ยงผึ้งแบบธรรมชาติ อาศัยประสบการณ์ที่เคยมี ก็ได้ทำบ้านไม้เล็ก ไว้สำหรับให้ผึ้งทำรัง โดยบ้านผึ้งจะทำจากไม้ มีเสาตั้ง ฐานของเสาบ้านผึ้งจะต้องทำฐานให้สะอาดมีน้ำขังป้องกันมด หลังจากนั้นก็ไม่ต้องทำอะไรเพิ่มรอให้ผึ้งมาอาศัยและทำรังในบ้านผึ้ง โดยจะมีการเก็บน้ำหวานจากผึ้งทุกๆ ๑ ครั้งในช่วงเดือนห้า ซึ่งชาวบ้านจะเรียกว่า “น้ำผึ้งเดือนห้า” จะหวาน หอม น้ำผึ้งที่เก็บได้จะไว้รับประทานในครอบครัวหากมีปริมาณมากก็จะแบ่งขายด้วย

๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

มีการถ่ายทอดความรู้และแนะนำให้คนในชุมชนมีการเผาถ่านแบบไร้ควันใช้ในครัวเรือน

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

ภูมิปัญญา ไม้กวาดบ้านมะพร้าว

นางกัลยา แสงมณี

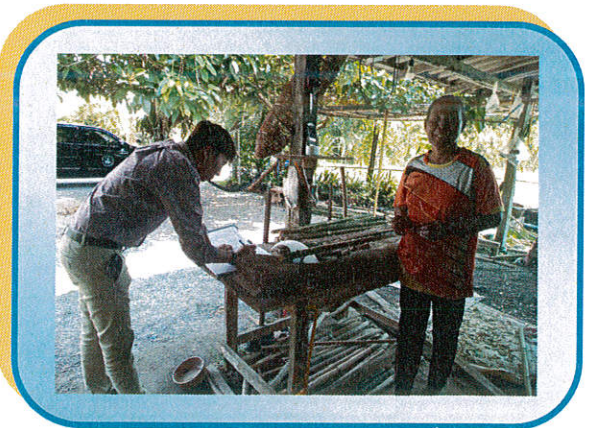
๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗ เบอร์โทร ๐๘๗ - ๒๗๕๕๓๖๔
๒. ที่อยู่ ๕๘/๑ หมู่ ๘ บ้านเนกซ์ ตำบลท้ายสำเภา อำเภอมะขาม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน -
๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

จุดเริ่มต้นของการทำไม้กวาดบ้านมะพร้าว เกิดจากที่ตนอยากทำไม้กวาดบ้านมะพร้าวใช้เองจึงหาวัสดุที่มีในบ้านมาหัดและฝึกทำด้วยตนเองจนเกิดความชำนาญจึงทำใช้ในครัวเรือน หลังจากนั้นเห็นว่าในชุมชนมีวัสดุสำหรับทำไม้กวาดบ้านมะพร้าว จึงได้ริเริ่มทำไม้กวาดบ้านมะพร้าวขายเป็นรายแรกของหมู่บ้านต่อมามีตลาดรองรับสำหรับขายส่งและปลีก จึงได้รับซื้อวัสดุจากชุมชนเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในชุมชนด้วย เช่น ไม้ไผ่ ก้านมะพร้าว ตากแห้ง เป็นต้น อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทำไม้กวาดบ้านมะพร้าว เป็นเครื่องมือแบบง่าย ๆ สามารถทำตามท้องตลาด เช่น มีด พร้า ค้อน เลื่อยมือ เป็นต้น แต่การทำไม้กวาดบ้านมะพร้าวต้องอาศัยความชำนาญ และงานฝีมือ เพราะเป็นงานละเอียดต้องจับมัดก้านมะพร้าวทีละนิดถึงจะมีความแน่นและแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน

๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

๑. ร่วมงานกับหน่วยงานราชการในการออกงานนิทรรศการในงานต่าง ๆ เช่น กศน. อบต.ท้ายสำเภา และอำเภอมะขาม เป็นต้น
๒. เป็นวิทยากรสอนการทำไม้กวาดบ้านมะพร้าวให้กับชุมชน อบต.หัวไทร อำเภอมะขาม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. เป็นวิทยากรสอนการทำไม้กวาดบ้านมะพร้าวให้กับนักเรียนโรงเรียนวัดท่าช้าง ตำบลนาพรุ อำเภอมะขาม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๔. เป็นวิทยากรสอนการทำไม้กวาดบ้านมะพร้าวให้กับนักเรียนโรงเรียนเฉลิมราชประชาอุทิศ ตำบลช้างซ้าย อำเภอมะขาม จังหวัดนครศรีธรรมราช

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลท้ายสำเภา

สุริรัตน์ ชัยมี หนฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

นางนิตยา คชาผล

ภูมิปัญญา ผ้าบาติก (ผ้าและเครื่องแต่งกาย)

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๖ เบอร์โทร ๐๘๖ - ๕๙๖๒๓๑๘
๒. ที่อยู่ ๑๑๗ หมู่ ๑๐ บ้านทุ่งมาย ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน -
๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

เป็นงานบาติกทำมือ วาดมือ ใช้อุปกรณ์และวัตถุดิบของงานบาติกพื้นฐาน ใช้ภูมิปัญญาโดยนำวัตถุดิบในครัวเรือนมาประยุกต์ใช้เป็นลวดลาย สร้างอัตลักษณ์เป็นภาพ สื่อ ขนบธรรมเนียมของชาวนครศรีธรรมราช วิถีชีวิตเรื่องราวของเมืองคอนให้เกิดเป็นลายของผ้าบาติก

๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

๑. เป็น OTOP ๕ ดาว ระดับประเทศ
๒. เป็น OTOP PREMIUM ของประเทศ
๓. เป็น OTOP go inter
๔. เป็นศิลปิน OTOP ระดับประเทศ ๒๕๖๔

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลท้ายสำเภา

สุวิรัตน์ ชัยมี หน.ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

ภูมิปัญญา บล็อกพิมพ์ผ้าบาติก

นายสนธยา สิงโพล

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๑๘ มิถุนายน ๒๕๒๕ เบอร์โทร ๐๘๓ - ๗๙๐๙๗๐๒
๒. ที่อยู่ ๙๖/๓ หมู่ ๑๐ บ้านทุ่งมาย ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน
  ๑. พิมพ์ผ้าบาติก จังหวัดนครศรีธรรมราช
  ๒. เคยทำงานที่ร้านบาติก จังหวัดภูเก็ต
  ๓. เคยทำงานที่ร้านบาติกสำเภาทอง

๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

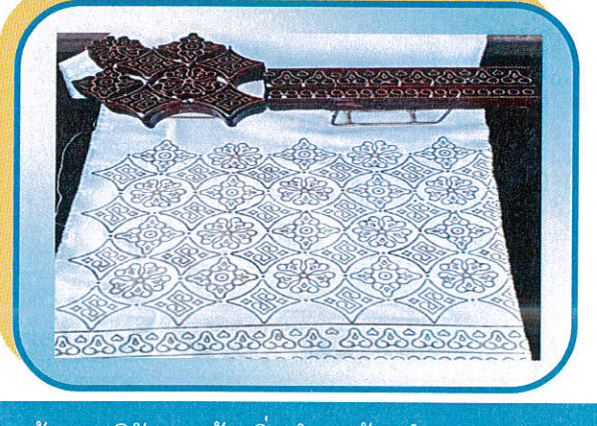
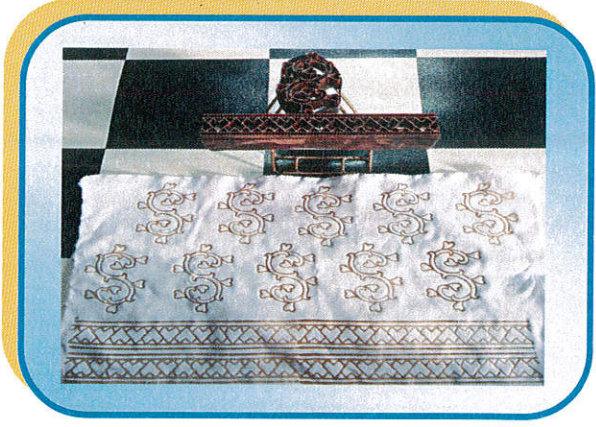
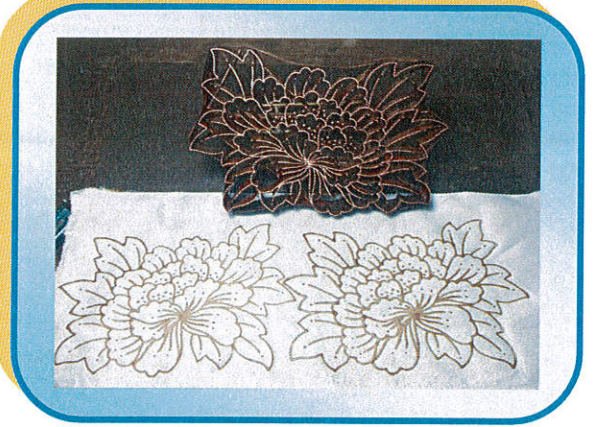
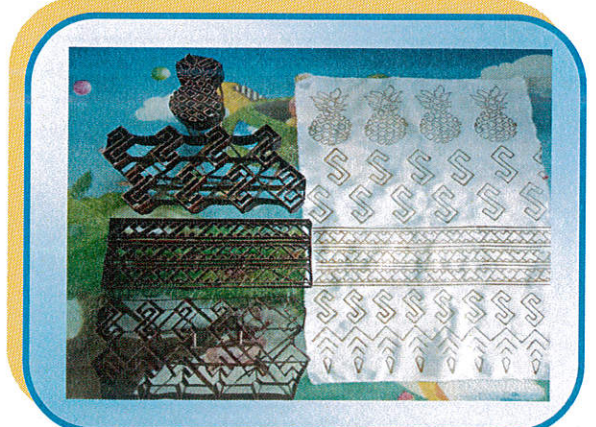
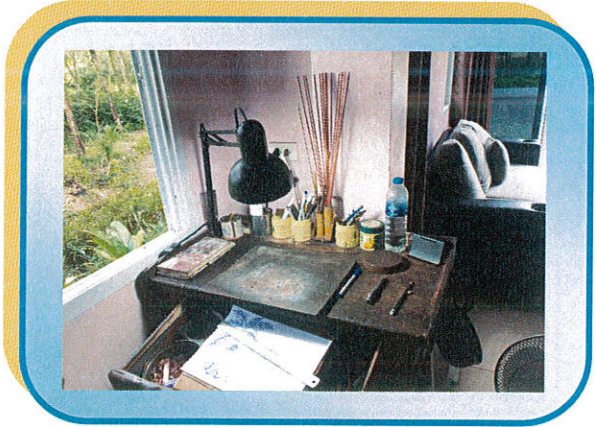
การทำบล็อกพิมพ์ผ้าบาติก เป็นงานฝีมือ ต้องใช้ความชำนาญ ความประณีต ความอดทนและความรักในงานศิลปะ และต้องใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ปัจจุบันรับจัดทำบล็อกพิมพ์ผ้าบาติกที่บ้านพักอาศัย ชิ้นงานที่ทำบางชิ้นเป็นผลงานที่คิดขึ้นเองและบางชิ้นเป็นผลงานที่จัดทำตามความต้องการของผู้สั่งทำ โดยเราจะเป็นคนแกะแบบ แกะลาย แล้วนำมาทำเป็นบล็อกพิมพ์ ซึ่งการทำบล็อกพิมพ์ สามารถถ่ายทอดให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษาเป็นบางขั้นตอน ดังนี้

๑. เขียนแบบลงบนกระดาษ จากภาพต้นแบบหรือภาพที่สร้างสรรค์ขึ้น
๒. ตัดแผ่นทองแดงให้เป็นรูปลักษณะตามแบบที่ได้เขียนไว้บนกระดาษ
๓. นำบล็อกแผ่นทองแดงที่ขึ้นแบบเสร็จเรียบร้อยแล้วไปจุ่มในน้ำเทียนที่ต้มร้อน
๔. นำบล็อกพิมพ์ที่จุ่มเทียนพิมพ์ลงผ้าบาติก

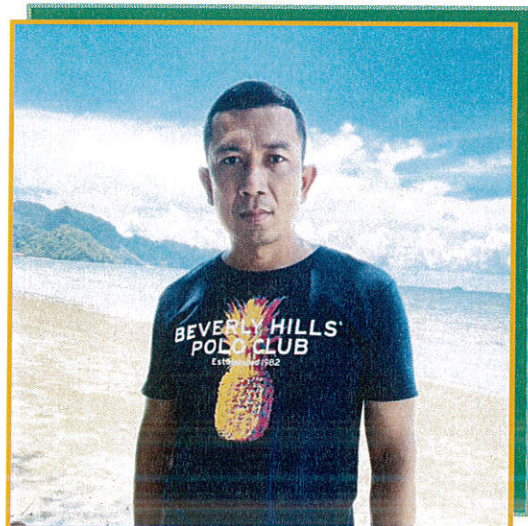
๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

ฝึกสอนการเขียนเทียน การปั๊มเทียน ให้เด็กที่สนใจ และพัฒนาผลงานบล็อกพิมพ์เส้นเทียนผ้าบาติกจนเป็นผลงานบล็อกพิมพ์ผ้าบาติกที่หลากหลายตามความต้องการของผู้สั่งทำ

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอุตสาหกรรม

ภูมิปัญญา ช่างตีเหล็ก

นายศศศักดิ์ อาการส

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๑๙ เบอร์โทร ๐๙๓ - ๕๗๘๗๐๔๓
๒. ที่อยู่ ๕๒/๕ หมู่ ๑๒ บ้านหน้าคอก ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน

ฝึกการตีเหล็ก (ทำมีด) มาจากบิดา นายสวาท อาการส เป็นผู้ถ่ายทอดวิชาการตีเหล็ก (ทำมีด) และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเหล็ก

๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

เริ่มแรกบิดาเป็นคนสอนให้ตีเหล็ก ทำมีดและอุปกรณ์การเกษตรด้วยเครื่องมืออย่างง่าย และใช้ความร้อนด้วยถ่านในการตีเหล็กโดยใช้แรงของเราทั้งหมด ต่อมาตนได้มีการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาการตีเหล็กของบิดา โดยยังคงใช้ความร้อนด้วยถ่านและเครื่องมืออย่างง่าย แต่เพื่อเป็นการทุนแรงและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำชิ้นงาน จึงได้นำเครื่องจักรขนาดเล็กเข้ามาช่วยในการผลิตชิ้นงาน ซึ่งทำให้สามารถผลิตชิ้นงานได้วันละประมาณ ๑๐ ชิ้น และมีการสอนน้องหรือเพื่อนที่สนใจในอาชีพนี้มาร่วมทำด้วย ปกติที่ร้านจะไม่ได้ประกาศขายปลีก หรือขายส่ง เพราะทำไม่ทัน งานที่ทำแต่ละวันจะทำตามรายการสั่งจ้าง โดยชิ้นงานที่ทำส่วนใหญ่เป็นชิ้นงานที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การเกษตร เช่น มีดทุกชนิด พร้า จอบ เสียม พร้าโอ เป็นต้น แต่ก็มีบางครั้งที่ถูกคำสั่งให้ทำ มีดโซว์หรือมีดพกบ้าง

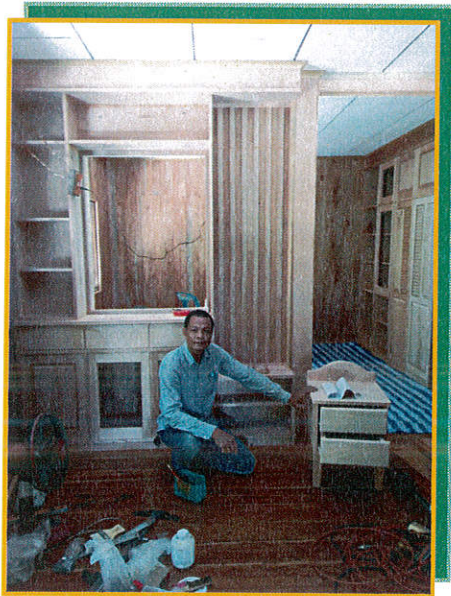
๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

๑. ชิ้นงานการเกษตร เช่น มีดทุกชนิด พร้า จอบ เสียม พร้าโอ ขวาน เป็นต้น
๒. ชิ้นงานโซว์ เช่น มีดโซว์ มีดพก เสียมขนาดเล็ก เป็นต้น

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอุตสาหกรรม

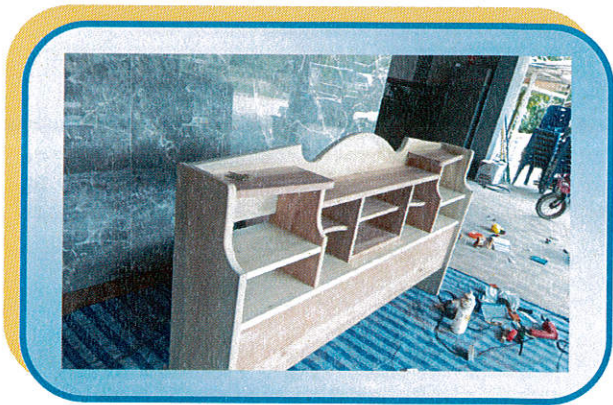
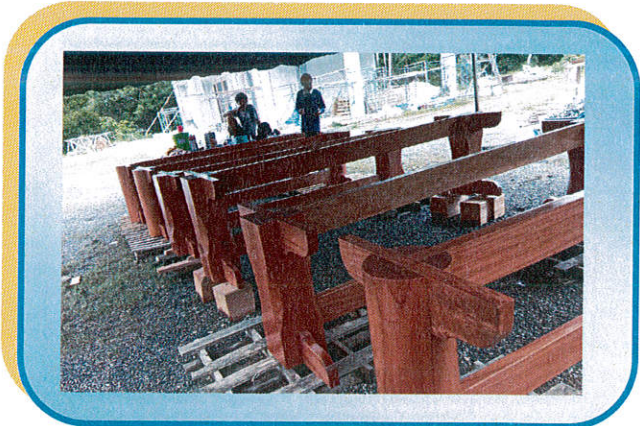
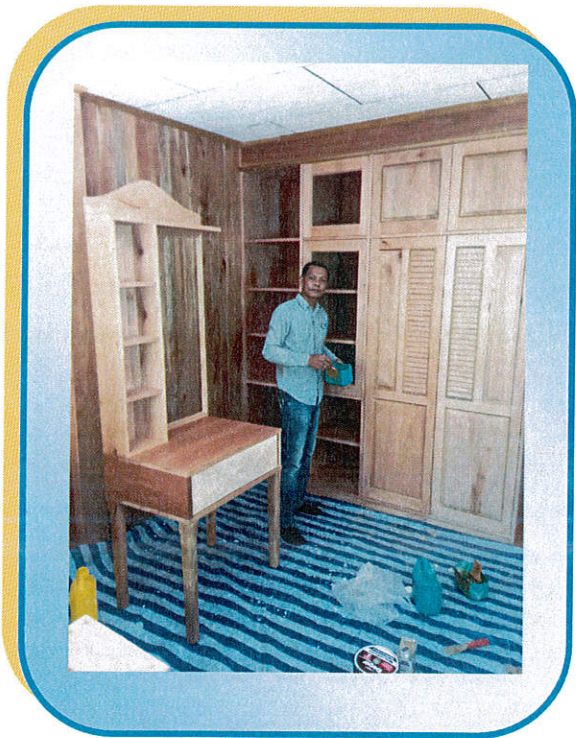
ภูมิปัญญา ช่างไม้ (งานไม้ เฟอร์นิเจอร์ไม้)

นายวรรณะ บุญเกิด

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๖ เมษายน ๒๕๑๕ เบอร์โทร ๐๖๑ - ๕๕๗๖๖๕๘
๒. ที่อยู่ ๓๑/๑ หมู่ ๑๓ บ้านรอ ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน
  ๑. ฝึกการทำงานต่อเรือประมง จาก นายเชียน ขำเกิด นายช่างต่อเรือประมง ชาวจังหวัดสงขลา
  ๒. ฝึกงานเฟอร์นิเจอร์จากโรงเรียนเฟอร์นิเจอร์ป่าสัก จังหวัดสงขลา
  ๓. รับหมาก่อสร้างบ้าน งานช่างไม้ ช่างเฟอร์นิเจอร์
๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

เริ่มจากทำงานฝึกประสบการณ์ในวิชาชีพต่อเรือ ประมาณ ๕ ปี หลังจากนั้นทำงานวงกบ ประตู หน้าต่าง และรับงานเฟอร์นิเจอร์ไม้ ประเภท ตู้ เตียง โต๊ะ งานต่อแต่งภายใน งานฝ้าเพดาน
๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา
  ๑. งานต่อเรือประมง
  ๒. งานเฟอร์นิเจอร์ไม้ ประเภท ตู้ เตียง โต๊ะ งานต่อแต่งภายใน งานฝ้าเพดาน
  ๓. งานทำบ้านไม้
  ๔. เครื่องประดับตกแต่งด้วยไม้

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านการแพทย์ไทย

ภูมิปัญญา ยาสมุนไพรและการนวดไทย

นางจิตาภา ปรีชานุกิตี

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๔ ธันวาคม ๒๕๑๖ เบอร์โทร ๐๙๕-๓๖๓๕๙๑๗
๒. ที่อยู่ ๑๓๐/๓ หมู่ ๑ บ้านป่ายาง ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี (รัฐศาสตร์การปกครอง)
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน
  ๑. ศึกษาที่ศูนย์การแพทย์แผนไทย วัดศาลาามีชัย มีใบประกอบวิชาชีพระยะและใบครูผู้ถ่ายทอดความรู้ จาก สภาการแพทย์แผนไทย
  ๒. ศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัติ ณ โรงพยาบาลวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
  ๓. ฝึกปฏิบัติในวัดแผนไทย ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
  ๔. ฝึกปฏิบัติในวัดแผนไทย ณ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดนครศรีธรรมราช
๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)
  ๑. ยาสมุนไพรไทย หาสมุนไพรไทยในท้องถิ่นและร้านสมุนไพรนำมาผสมเป็นตัวยา ต้มหรือบดผงตามสูตร สำหรับยาที่ได้รับการสืบทอดมาตามอาการของผู้ใช้แต่ละราย
  ๒. นวดเพื่อสุขภาพ นวดตามแนวเส้นเพื่อผ่อนคลาย และใช้สมุนไพรพอกหรือประคบ
  ๓. ให้คำปรึกษาแนะนำถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย ซึ่งเป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดต่อๆ กันมา
๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา
  ๑. จบการศึกษาแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรม เภสัชกรรมไทย และการผดุงครรภ์ไทย
  ๒. จบหลักสูตรนวดไทย ๑๕๐ ชั่วโมง จากสถาบันรักสุขภาพ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน ศึกษาตามอัธยาศัย
  ๓. จบหลักสูตรครูผู้ถ่ายทอดความรู้แพทย์แผนไทย เวชกรรม เภสัชกรรมไทย และการผดุงครรภ์
  ๔. เป็นครูสอนแพทย์แผนไทย เวชกรรม เภสัชกรรมไทย และการผดุงครรภ์ ณ สถาบันรักสุขภาพ

๕. ได้รับรางวัล อสม. ดีเด่น ระดับภาค สาขา ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๖. ดำรงตำแหน่งประธานสมาพันธ์แพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้าน ๑๔ จังหวัด ภาคใต้

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านการแพทย์ไทย

ภูมิปัญญา ครูหมอน้ำมัน

นางรัญจวน พันธุ์อุดม

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด พ.ศ. ๒๔๙๔ เบอร์โท ๐๘๙ - ๕๙๓๖๙๑๑
๒. ที่อยู่ ๔๓ หมู่ ๓ บ้านนาสระ ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน

ได้ศึกษาเล่าเรียนตำราวิชาครูหมอน้ำมัน ภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งสืบทอดต่อๆ กันมาจากบรรพบุรุษโดยตรง จากคุณพ่อชว นพการ เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชานี้ให้ตั้งแต่อายุ ๒๑ ปี เรียนรู้ท่องจำคาถาต่าง ๆ จนได้ช่วยเหลือ คุณพ่อชว นพการ รักษาคนไข้อย่างใกล้ชิด ฝึกปฏิบัติรักษาคนไข้ตามอาการต่าง ๆ ให้หายเป็นปกติได้ และให้ คำปรึกษาแนะนำคนไข้เกี่ยวกับการปฏิบัติตน ดูแลรักษาสุขภาพตามความเหมาะสม

๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

๑. คนไข้จะต้องบอกอาการเจ็บป่วยถูกต้องตามความเป็นจริง
๒. ผู้รักษาใช้สังเกตอาการ วินิจฉัย ปฏิบัติการรักษาตามอาการต่าง ๆ เช่น นวดเส้น เอ็น ต่อกะตุก เข้าเผือก คัดเลือด เรียกเนื้อรักษาแผล เป็นต้น
๓. ทำพิธีบูชาครู ว่าคาถาเสกน้ำมันตามอาการที่รักษา
๔. ปฏิบัติการรักษาอาการต่าง ๆ โดยใช้ น้ำมันมะพร้าวที่เสกคาถาแล้วทานวด เพื่อช่วยบำบัดรักษาให้หาย เร็วขึ้น
๕. เมื่อคนไข้หายปกติแล้ว จะต้องมาบูชาครู (แก้ครู) เพื่อบอกกล่าวให้หายขาดไป พร้อมด้วยสิ่งของเช่น ไห้ว คือ กล้วยหอมเขียว เนื้อหมู และน้ำมันที่เหลือมาส่งคืนด้วย

๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

การบำบัดรักษาคนไข้ให้หายเป็นปกติ จำนวนมากมายขึ้น ทำให้ภูมิปัญญาครูหมอน้ำมันมีชื่อเสียงเลื่องลือ ต่อๆ กันมา แม้มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่วิชาครูหมอน้ำมัน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ก็เป็นทางเลือก หนึ่งผสมผสานกันได้ ทำให้คนศรัทธา เชื่อถือ นิยมมารับการรักษาอยู่เป็นประจำ จนถึงปัจจุบัน

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านการแพทย์ไทย

ภูมิปัญญา หมองู

นายสมศักดิ์ เยี่ยมศิริ

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด พ.ศ. ๒๕๐๑ เบอร์โทร -
๒. ที่อยู่ ๖๑/๕ หมู่ ๑๐ บ้านทุ่งมาย ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน

ได้รับวิชาหมองู (ยาผีบอก) มาจากบรรพบุรุษ ซึ่งบรรพบุรุษได้ถ่ายทอดวิชาความรู้การต้มสมุนไพร และคาถาในการบูชาครุหม่อให้กับลูกหลานต่อ ๆ กันมาเป็นทอด ๆ จนมาถึงตนในปัจจุบัน

๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

หมองู (ยาผีบอก) จะรักษาคนที่โดนสัตว์มีพิษกัดหรือต่อย เช่น งู ตะขาบ แมงป่อง เป็นต้น หากโดนพิษไม่นานการรักษาจะใช้เวลาไม่กี่วันก็หาย แต่หากโดนมาหลายวันจนแผลเปื่อยก็ต้องใช้การรักษาหลายวันและใช้ยาหลายหม้อ ซึ่งการรักษาจะมีตัวสมุนไพร ๒ ชนิด เหล้าขาว ๑ ขวด และคาถา (ยาผีบอก) ในการต้มยารักษาแผลหม้อแรกหมองูจะเป็นคนต้มให้ ส่วนในหม้อต่อไปหมองูจะจัดยาให้เป็นชุด ๆ แล้วเอาไปต้มเองเป็นหม้อ ๆ ไป

การรักษาหมองูจะไม่เรียกเก็บเงินค่ารักษา เนื่องจากเป็นยาสูตรผีบอกและไม่ให้เรียกเก็บเงิน แต่หากคนที่มารักษาหายจากอาการถูกพิษ จะต้องนำปิ่นโตมา ๑ สายพร้อมด้วยเหล้าขาว ๑ ขวด เพื่อยกให้กับครุหม่อ หลังจากนั้น ครุหม่อจะนำปิ่นโตไปวัด ส่วนในเรื่องของค่ารักษาส่วนใหญ่คนที่มารักษาจะให้เพื่อเป็นค่าครุหม่อตามกำลังหรือศรัทธา

๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

สามารถรักษาคนไข้ให้หายหลายรายแล้ว จนมีการบอกต่อ ๆ กันมา ว่ามีหมองู (หม่อพร้อม) รักษาคนที่โดนสัตว์มีพิษกัดจนหายจากอาการป่วยของพิษสัตว์ ปัจจุบันยังคงมีการรักษาและยังคงไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษ

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการแพทย์ไทย

ภูมิปัญญา รักษาโรคกระดูกด้วยน้ำมันมะพร้าว

นายสุจิน ดวงฤทธิ

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๒๕๐๑ เบอร์โทร -
๒. ที่อยู่ ๒๙ หมู่ ๑๒ บ้านหน้าคอก ตำบลท้ายสำเภา อำเภอยะพราง จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน

ได้รับการถ่ายทอดและสืบทอดวิชาการรักษาโรคกระดูกด้วยน้ำมันมะพร้าวจากบิดา (หมอจวน) ซึ่งบิดาก็ได้รับการถ่ายทอดวิชาจากบรรพบุรุษ
๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

รักษาโรคกระดูกหัก กระดูกแตก กระดูกร้าว และโรคอัมพฤกษ์ ด้วยน้ำมันมะพร้าวที่เคี่ยวเองพร้อมกับคาถาในการรักษาโรคที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ การรักษาโรคจะหยุดและไม่ทำการรักษาในวันพระ และการรักษาโรคไม่มีการเรียกค่ารักษา แต่คนที่มาให้รักษาส่วนใหญ่จะให้เป็นค่าครูหมอ
๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา
  ๑. มีคนมารักษาโรคกระดูกด้วยน้ำมันมะพร้าวแล้วหาย และมีการบอกต่อ ๆ กันไป
  ๒. เคยรักษาคนเป็นโรคอัมพฤกษ์แล้วสามารถช่วยตนเองได้ บางรายใช้เวลา ๒ - ๓ เดือนถึงจะหาย
  ๓. ปัจจุบันยังคงมีคนมาให้รักษาโรคกระดูก

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านศิลปกรรม

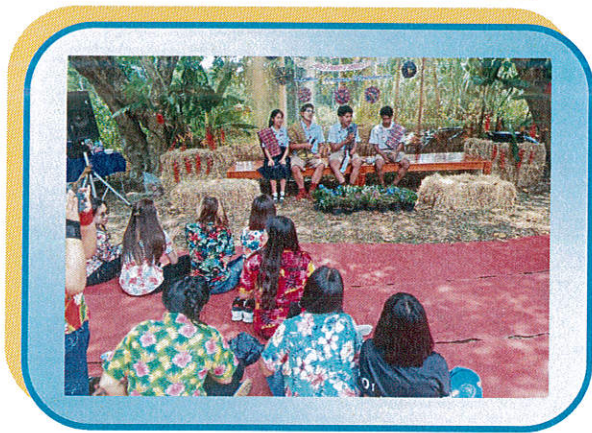

ภูมิปัญญา หนังสือนั่ง มโนราห์และเพลงบอก

นายสกนธิ สุวรรณคช

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๙ เบอร์โทร ๐๙๖ - ๘๘๘๗๕๖๒
๒. ที่อยู่ ๓๕ หมู่ ๑๒ บ้านหน้าคอก ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๖ ณ โรงเรียนกัลยาณีนครศรีธรรมราช
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน
  ๑. ศึกษาฝึกซ้อมหนังสือนั่ง มโนราห์ เป็นเวลา ๓ ปี จึงสามารถรับงานแสดงออกโรงได้ทั่วประเทศ
  ๒. ผ่านเวทีประกวดหนังสือนั่ง เพลงบอก มาแล้วทั่วทุกเทศกาล
๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)
  ๑. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวัฒนธรรมภาคใต้แขนงหนังสือนั่ง มโนราห์และเพลงบอก
  ๒. นำเอาศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ไปเผยแพร่ต่อคนในภาคใต้และต่างภูมิภาค เพื่อเป็นการเรียนรู้และอนุรักษ์ให้คงอยู่
  ๓. สาธิตการเล่นหนังสือนั่ง เพลงบอก แก่ผู้คนทุกเพศทุกวัย
  ๔. ให้คำปรึกษา คำแนะนำและมอบความรู้ให้แก่ผู้สนใจ
๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา
  ๑. รางวัลผู้ทำคุณประโยชน์ต่อกระทรวงวัฒนธรรม ประเภทเด็ก พ.ศ.๒๕๕๘
  ๒. รางวัลนักเรียนตัวอย่างมูลนิธิวิชาหนังสือ พ.ศ.๒๕๕๙
  ๓. รางวัลชนะเลิศประกวดเพลงบอก ได้รับโล่พระราชทาน พ.ศ.๒๕๖๒
  ๔. รางวัลชนะเลิศ กิจกรรมวาดภาพบุรีไฟฟ้กากับโควิด-19 พ.ศ.๒๕๖๓
  ๕. รางวัลชนะเลิศ เหรียญทอง รำวงมาตรฐาน มหกรรมวิชาการ พ.ศ.๒๕๖๕
  ๖. รางวัลเหรียญทอง แข่งขันตลก ระดับชาติ พ.ศ.๒๕๖๖

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านศิลปกรรม

เจ้าของภูมิปัญญา มโนราห์

นางเกษร เขตนิคม

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๒๐ เมษายน ๒๕๒๑ เบอร์โทร ๐๘๖ - ๒๗๗๖๓๔๔
๒. ที่อยู่ ๒๔ หมู่ ๑ บ้านป่ายาง ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน
  ๑. ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
  ๒. ฝึกการรำมโนราห์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์
๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)
  ๑. มีความรู้ความสามารถด้านการขับกลอน ร้องเพลง
  ๒. มีความรู้ ความสามารถด้านการรำมโนราห์ได้ทุกยุคทุกสมัย
๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา
  ๑. ประกวดรำมโนราห์แบบโบราณ ชนะเลิศระดับจังหวัด
  ๒. ได้รับโล่พระราชทาน รางวัลชนะเลิศ การประชันมโนราห์ จาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านศิลปกรรม

ภูมิปัญญา ตีกลองยาว

นายเฉลิมพล จิตรตรง

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๙ เบอร์โทร ๐๖๕ - ๔๒๙๒๙๑๒
๒. ที่อยู่ ๓๓ หมู่ ๗ บ้านปากตม ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน

๑. ตั้งคณะกลองยาวในตำบลท้ายสำเภา
๒. ซ่อมแซมกลองยาว บำรุงรักษากลองยาว และอุปกรณ์ในการแสดงของคณะกลองยาว

๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

การตั้งวงคณะกลองยาวเกิดจากที่ตนเป็นคนชอบเล่นกลองยาว สามารถตีกลองยาวได้หลายจังหวะ อยากรู้
คณะกลองยาวเป็นของตนเองและอยากสร้างอาชีพเสริม จึงได้ชักชวนเพื่อน ๆ ในหมู่บ้านที่มีความสามารถด้านการ
เล่นดนตรีมารวมตัวกันตั้งวงคณะกลองยาวของตำบลท้ายสำเภาขึ้น จนสามารถออกงานจ้างได้ โดยตนเองจะเป็น
คนดูแลทุกเรื่องในวง เช่น บำรุงรักษาอุปกรณ์ดนตรี ซ่อมแซมอุปกรณ์ดนตรีที่ชำรุดหรือเสียหาย

เครื่องดนตรีที่ใช้ในแสดงของคณะกลองยาว เช่น กลองยาว คีบอร์ด ข้อง ฉิ่ง ฉาบ กลับ และชุดเครื่องเสียง
พร้อมลำโพง

๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

รับงานจ้างทั่วไป เช่น งานบวช งานแต่ง งานผ้าป่า งานกฐิน หรืองานในโอกาสต่าง ๆ ที่มีการติดต่อจ้าง

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านศิลปกรรม

ภูมิปัญญา สวดพระบาลี (ภาคใต้)

นางวันดี จันจรัส

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๑๐ กันยายน ๒๕๓๑ เบอร์โทร ๐๖๓ - ๘๔๘๗๔๐๘
๒. ที่อยู่ ๘๑/๒ หมู่ ๘ บ้านเนกซ์ ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน

ฝึกการสวดและการแสดงบทสวดพระบาลี (ภาคใต้) จากการจดจำขณะติดตามบิดาและลงไปแสดงตามงานศพจนเกิดความรู้ ความสามารถในการสวดพระบาลี

๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

๑. การสวดพระบาลีได้รับการถ่ายทอดและได้รับความรู้มาจาก อาจารย์แก้ว ผลความดี (ครูโรงเรียนวัดท้ายสำเภา) และเรียนรู้จากบิดา นายคล่อง สงวนทอง โดยการติดตามไปแสดงและสวดตามงานศพ
๒. การสวดพระบาลี (ภาคใต้) จะสวดหลังพิธีพระใช้เวลาสวดประมาณ ๑ ชั่วโมง
๓. ปัจจุบันไม่รับงานสวดพระบาลีแล้วแต่ยังมีองค์ความรู้ที่สามารถถ่ายทอดให้ผู้ที่สนใจได้เรียนรู้

๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

๑. สวดพระบาลี (ภาคใต้) ตามงานศพ (งานจ้าง)
๒. ร่วมเป็นวิทยากร ในโครงการอบรมการสวดพระบาลี (ภาคใต้) จัดโดย องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายสำเภา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านศิลปกรรม

ภูมิปัญญา เพลงกล่อมเด็ก

นางริน พุ่มจิ้น

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด พ.ศ.๒๔๙๗ เบอร์โทร ๐๙๙-๔๗๙๐๗๙๖
๒. ที่อยู่ ๓๑ หมู่ที่ ๘ บ้านเนกซ์ ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน

๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

เพลงกล่อมเด็ก เป็นเพลงที่ครอบครัวของตนได้ร้องกล่อมบุตรหลานให้นอนหลับตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ตนได้รับการซึมซับมาจากแม่และยายที่ใช้ร้องกล่อมตนตอนสมัยเด็ก ๆ จึงเกิดความรักและชอบในการร้องเพลงกล่อมเด็ก โดยเรียนรู้เพลงกล่อมเด็กมาจากยายหลายบทเพลง ซึ่งตนสามารถร้องเพลงกล่อมเด็กได้ประมาณ ๑๐ - ๒๐ บทเพลง ปัจจุบันยังคงร้องเพลงกล่อมเด็กให้ลูก ๆ หลาน ๆ ฟัง และยังสามารถถ่ายทอดให้คนในชุมชนที่สนใจได้เรียนรู้และรักษาเพลงกล่อมเด็กให้คงอยู่กับชุมชนต่อไป

๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

๑. เป็นสมาชิก ครู ก “ครูเพลงกล่อมเด็ก” ขององค์การบริหารส่วนตำบลท้ายสำเภา
๒. โชว์เพลงกล่อมเด็กในงาน/กิจกรรม ที่ได้รับเชิญ เช่น กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลท้ายสำเภา

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านความเชื่อ ศาสนา พิธีกรรม

ภูมิปัญญา พิธีลอยแพ

นายสถิต ไกรถาวร

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด วันอังคาร พุศัฒจิกายน ๒๔๙๑ เบอร์โทร ๐๙๔ - ๕๕๔๑๗๙๑
๒. ที่อยู่ ๔๑/๑ หมู่ ๑๓ บ้านรอ ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน

ได้รับการถ่ายทอดการทำพิธีลอยแพจากบิดา และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

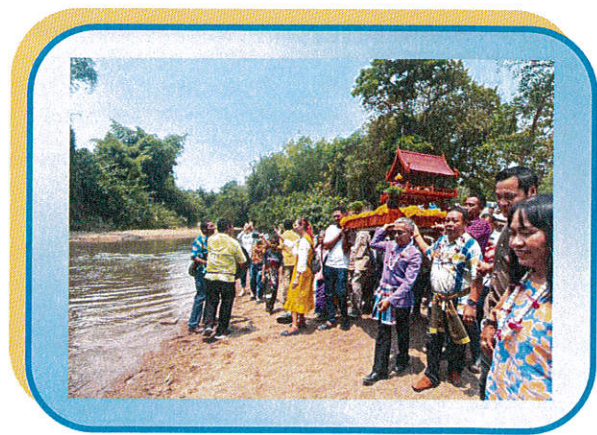
๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

ประเพณีลอยแพเป็นพิธีกรรมเกี่ยวกับความเชื่อ สืบต่อกันมา โดยเชื่อว่าพระแม่คงคาเทพีแห่งน้ำ ช่วยป้องกันภัยพิบัติ และโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ โดยมีการเตรียมแพทำด้วยหววกกล้วย ยาวประมาณ ๒ เมตร ประกอบไม้เป็นบ้านหลังเล็ก ๆ บนแพมีเครื่องสักการบูชา ผู้ประกอบพิธีจะประกาศว่า “ข้าแต่พระแม่คงคา ลูกหลานได้สำนึกถึงบุญคุณของพระแม่เจ้า ได้นำเครื่องสักการะต่าง ๆ มาบูชา ขอให้พระแม่เจ้าได้นำความเจ็บไข้ทั้งปวง ภัยพิบัติทั้งปวงลอยไปกับกระแสน้ำ ตั้งแต่บัดนี้เถิด”

๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

ประกอบพิธีลอยแพ ทุกวันที่ ๑๑ เมษายน ทุกปี ณ หมู่ที่ ๑๓ หาดทรายทอง ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านขนมไทยพื้นบ้าน

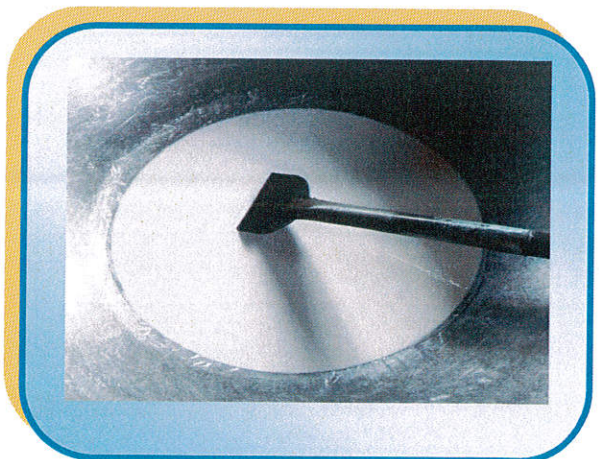
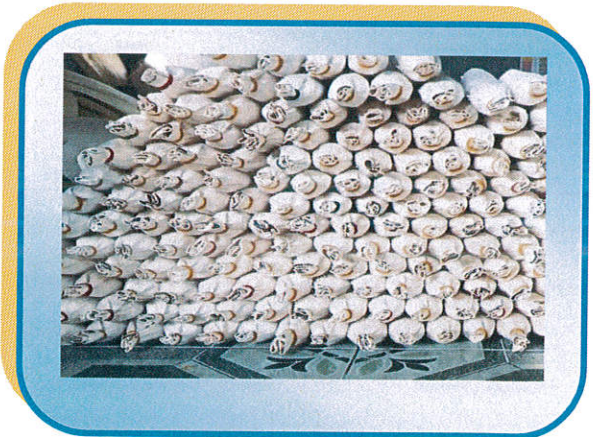
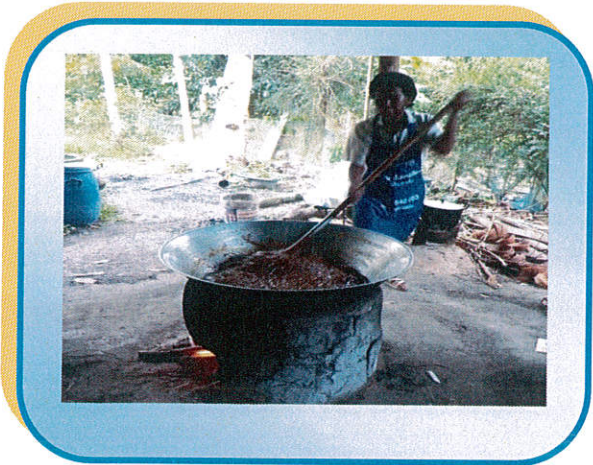

ภูมิปัญญา ขนมกะละแมกาบหมาก

นางมณี ศรีวิเศษ

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด - เบอร์โทร ๐๖๔ - ๑๔๑๕๗๓๘
๒. ที่อยู่ ๑๐๔ หมู่ ๖ บ้านเชิงแตระ ตำบลท้ายสำเภา อำเภोधุมพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน
ฝึกอบรม วิธีแปรรูปผลิตภัณฑ์สุตลาดสากลสินค้าดีประจำท้องถิ่น ณ โรงเรียนทวินโลตัส อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)
ขนมกะละแมห่อกาบหมาก เป็นผลิตภัณฑ์ที่สืบทอดจากบรรพบุรุษสู่รุ่นลูกต่อ ๆ กันมา ซึ่งในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่สมัยก่อนมีต้นหมากเยอะ จึงได้นำกาบหมากที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีในท้องถิ่นใช้ให้เกิดประโยชน์ และต่อยอดนำมาเป็นวัสดุห่อขนม ช่วยให้ผลิตภัณฑ์มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ของขนม และยังช่วยประหยัดต้นทุนในการผลิต ทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณค่า น่าสนใจ และเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากบรรพบุรุษให้สืบทอดมายังรุ่นลูกหลานไม่ให้สูญหายไปจากท้องถิ่น
๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา
  ๑. เป็นสินค้าของฝากในชุมชนที่ขึ้นชื่อ
  ๒. เป็นสินค้าเพื่อจำหน่ายในชุมชน ตลาด และสินค้าส่งในพื้นที่ใกล้เคียง
  ๓. เป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน สามารถนำนักเรียนเข้ามาศึกษาเรียนรู้ขั้นตอนวิธีการทำขนมได้ตลอด

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอาหารพื้นบ้าน

ภูมิปัญญา กะละแมกาบหมาก

นางแต้ว ชุมทอง

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด พ.ศ. ๒๕๐๐ เบอร์โทร ๐๘๑ - ๕๙๓๗๕๖๗
๒. ที่อยู่ ๘๘/๒ หมู่ ๗ บ้านปากตม ตำบลท้ายสำเภา อำเภोधพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน

ขนมกะละแมห่อกาบหมาก เป็นผลิตภัณฑ์ที่สืบทอดจากบรรพบุรุษสู่รุ่นลูกต่อ ๆ กันมา ซึ่งกลายมาเป็นอาชีพของครอบครัว โดยในปัจจุบันมีตนและน้องสาวที่ยังคงสืบทอดการทำกะละแมกวนด้วยมือ

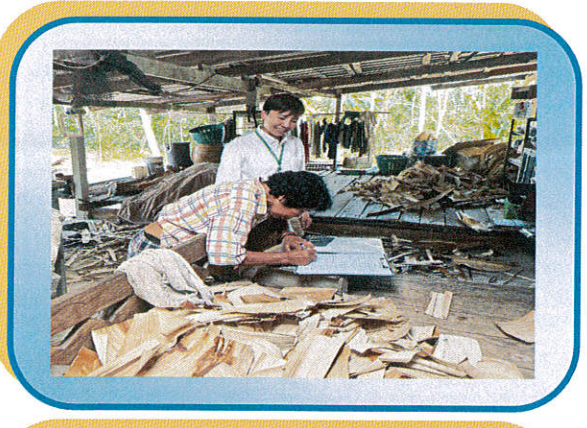
๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

การทำขนมกะละแมห่อกาบหมาก จะกวนกะละแมด้วยมือ โดยใช้ไฟจากเตาถ่านหรือไม้ฟืน เพราะจะทำให้กะละแมมีกลิ่นหอม วัตถุดิบที่ใช้ในการทำขนมสามารถหาได้ในท้องถิ่นและตลาดทั่วไป แต่วัตถุดิบที่เป็นมะพร้าวจะหาซื้อในท้องถิ่นเป็นหลัก และกาบหมากที่ห่อขนมก็หาซื้อจากท้องถิ่น การห่อขนมด้วยกาบหมากช่วยให้ผลิตภัณฑ์มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ของขนมและท้องถิ่น และยังช่วยประหยัดต้นทุนในการผลิต ทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณค่า น่าสนใจ และเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากบรรพบุรุษให้สืบทอดไปยังรุ่นลูกหลานต่อไป การจำหน่ายกะละแมที่บ้านจะไม่ได้จำหน่ายตามท้องตลาดแต่จะทำตามที่ลูกค้าสั่งซื้อ

๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

๑. เป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน สามารถนำนักเรียนเข้ามาศึกษาเรียนรู้ขั้นตอนวิธีการทำขนมได้ตลอด
๒. ได้มีโอกาสสาธิตการทำขนมและห่อขนมด้วยกาบหมากให้กับนักเรียนโรงเรียนวัดเชิงแตระและโรงเรียนบ้านไสใหญ่
๓. มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม สาธิตการทำขนมกะละแมด้วยกาบหมาก ณ โคกหนองนาข้าราชการบริพาร ม. ๗ ตำบลท้ายสำเภา อำเภोधพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลท้ายสำเภา

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านอาหารพื้นบ้าน

ภูมิปัญญา ปลาตุกร้า

นางจรงค์ รัตนอนุบาล

๑. วัน/เดือน/ปี เกิด ๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ เบอร์โทร ๐๙๑ - ๓๒๕๐๖๐๒
๒. ที่อยู่ ๑๒๕/๒ หมู่ ๗ บ้านปากตม ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. ประวัติ/การศึกษาสูงสุด เทียบเท่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
๔. ประสบการณ์ในการอบรม/ศึกษา/ดูงาน
  ๑. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับกระบวนการทำปลาร้า ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดตรัง
  ๒. ได้ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับกระบวนการทำปลาร้า ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลท่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
๕. ข้อมูลภูมิปัญญา (พอสังเขป)

ปลาตุกที่นำมาทำปลาตุกร้า เป็นปลาตุกที่เลี้ยงเองในครัวเรือน แล้วนำมาแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร โดยภาษาถิ่นภาคใต้จะเรียกสั้น ๆ ว่า “ปลาตุกร้า” ซึ่งเป็นการถนอมอาหารอีกรูปแบบหนึ่ง และสามารถเก็บไว้รับประทานได้นาน การทำปลาตุกร้าเป็นการประกอบอาชีพเสริมในครัวเรือน สร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว และ ปลาตุกร้าของครอบครัวเป็นผลิตภัณฑ์ ยกระดับของตำบล โดยใช้ชื่อ ผลิตภัณฑ์ว่า “จรงค์ปลาตุกร้า”
๖. ผลงาน/เกียรติบัตร/รางวัล/ตัวอย่างภูมิปัญญา

๒๔ มกราคม ๒๕๖๒ ได้รับเกียรติบัตร “สินค้าปลอดภัย” จากกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ภายใต้โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP “นวัตกรรมวิถี”

๗. ภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายสำเภา
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น